

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ES NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSÓ) KÖRUT 6

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77,
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 480 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXIII. évf. 100. szám

Péntek, 1927. május 6

Kik teszik tönkre az ország hírnevét?

Írta: MESKO MIKLÓS dr.

A harói büntetből politikai zsákmányt csinál egy dévai kormánylap, a „Fratia”, a „Lestvérség”.

Mi nekünk, magyaroknak, evidens érdekünk, hogy ebben a kérdésben a román közönség minden tagja tisztán lásson és az igazságot a zürzavar dacára, amit a terhes lelkiismeret mesterségesen felkavar, — meglessa és felfogja. Minekünk, akik alul kerültünk mint általában mindenkinek, akit a sors csa pápai lesújtának, az érdekünk, a létünk össze van kapcsolva elválaszthatatlanul az erkölcsi és anyagi igazsággal, a törvényességgel, a törvénytisztelettel, a rend uralmával, a tekintélyek érintetlenségével. Ellenségei vagyunk létérdekünk okából az önkénynek, az erőszaknak, a törvénytelenységnek, és a tekintélyrombolásnak.

Mindezt az államromboló tévelygést olvassuk ki a Fratia 1927. évi 17-18. számában S. V. jelzés alatt közölt cikkéből. Az államromboló tévelygést abban látjuk, hogy a kormánylap a cikke a legmagasabb román agrárbizottságnak, a bukaresti Comitetul Agrarnek ama döntését, mellyel magyaroknak adott igazat, a liberális uralom „feketé bűnének”, két politikai párt szerencsétlen paktuma, alkujá tárgyának és árának egy „isszonyatosságnak” bélyegzi.

Ezt teszi egy magát román kormány-támogató lapban egy román állami professzor.

A nyilvánosság előtt a leghatározottabban tiltakozunk a legfőbb független bíróság nyilvános meghurcolása ellen. Mi, az erdélyi magyar kisebbség, amely oly sokat szenvedett a legfőbb bíróság ítéletei következtében, mi, szemben az állam nyelvén írt román kormánylappal.

Türi ezt a tekintélyrombolást az ilyenformán támogatott kormány? Türi ezt a román állambiztonság őrsége: bíróság, ügyészség? Türi ezt a román társadalom, hogy egyik legelső tekintélyét, az egész világ előtt nyilvánosan és büntetlenül azzal vádolhassák meg ro-

mán kormánylapban, hogy a változó kormányok vak politikai eszköze?

Mi kell védelmünkbe vegyük ezt a Kuriát? Mi, akik ezen a kurián oly sokat vesztettünk, de akik hallgatva, fegyelmetlenül fogadtunk minden hiobhírt, mért szokva voltunk nemzedékek óta ahhoz, ahogy a király és a törvény nevében kimondott ítélet szent!

Minket, magyarokat most arra akarnak megtanítani a Romániához csatolt Erdélyben, és a románok akarnak arra megtanítani, hogy ez a bíróság, amelyiknek a foruma előtt oly sokat vesztettünk, — ez a bíróság az uralomra törő vagy oda kerülő politikai pártoknak vak eszköze?

Számot vetettek ezek az urak azzal, hogy mit jelent az, hogy ha azt mi, hogy ha azt mi, az ország népei, ha azt a külföld valóban el is hiszi? Tudják-e, mint jelent egy államnak, amely élni akar, nélkülözni a független bíróságot?

Vigyázzon arra minden hazáját igazán szerető román, hogy ezt az állítást az élet-rágalomnak bizonyítsa.

Tartozunk az igazságnak azzal, hogy világosságot derítsünk arra az állításra, amit a Fratia ebben a cikkben oly határozottan állít, hogy a Földvárra vonatkozó, dévai csángókra kedvező ítélet a Liberális Párt és a Magyar Párt paktumának egyik tétele volt.

Eltekintve az állampolgári tisztességtől, és politikai bölcsességtől, amely ilyen állítást nem tűr, — az igazság az, hogy a Liberális Pártnak hunyadmegyei vezetői a Magyar Párttal folytatott tárgyalások során ismételve kijelentették, hogy a magyarság kivánságának megfelelőleg a Földvár kérdését megoldani nincsen módjukban, nincsen hatáskörükben. Ajánlották ezzel szemben a Comitetul Agrar ítéletének meghozatala előtt olyszzerű egyezségi megoldást, hogy a legelőt kincstári erdőt eszközölnék ki kárpótlással.

A magyar parasztok megtanácskoztak az ajánlatot, és erős bizodalomuk lévén egyfelől

igazságukban, másfelől a független magyar bíróságban, — a liberális vezető urak ajánlatát nem fogadták el. Ennek következtében ebben a kérdésben a Magyar Párt és a Liberális Párt vezetősége között megállapodás nem is jött létre. Röviddel ezután a dévai csángó telepesek végleg elszármították dévai földjeiket épen a Comitetul Agrar döntése folytán és a Maroson túl levő Földvárt visszavették nekik ugyancsak a Comitetul Agrar.

El is vették tőlük a dévai földet, és kiosztották a dévai románoknak.

Az anyagi igazság ismerete megköveteli, hogy S. V. ur cikkének további valótlanságai ró is lerántuk a takarót.

A régi uralom telepítési politikáját a mai uralom nevében elítélni senki sem jogosult, mert a mai uralom ugyanazt a nemzetiszínű telepítési politikát üzi, amit üzött a korábbi uralom, csak hogy a közönségnek sold kai súlyosabb megterhelésével.

Azt a földet, amiért a haróiak vért ontottak, a magyar állam felkínálta a haróinak megvételre 1895-ben. A haróinak akkor nem kellett. Ezután adta el a kormány a csángóknak.

Valótlan az az állítás, hogy a dévai csángók 20 éven át ingyen használták ezt a területet, érte semmit sem fizettek, és így, e vagyont a cikkírónak egy Vintilát vagy egy Weckerlét megszegyenítő kalkulációjával meg is kétszereztek. Való ezzel szemben az, hogy a csángók a vételárnak összes részleteit a részleteknek összes kamataival együtt az államnak megfizették, és hogy senki izzadságára nem folyt a csángók javára. Senkinek nem tartoznak s nem tartoztak ezért a földért megfizették saját izzadságukkal, saját pénzükkel és saját kiontott vérével, és életükkel. Törlesztési könyvek, nyugták, a hitetlenek rendelkezésére állanak.

Nem felel meg a valóságnak, hogy a csángóknak ez a terület felesleges volt, és mint ilyen bérbeadták a haróinak.

Azt a sövény házacsát, amit egy harói a Földvárra épített és amelyet a propagandacikk oly szívzaggató szavak kíséretében fest le — propaganda okokból 1927 március havában, a bírónak a csángók részére történt átadása után a Bukarestből kieszközölt inspektor látogatásának alkalmából a hatóságos szemrevételezés kedvéért a tragédiát rendező vezető urak építették fel, hogy ezzel is igazolják a bukaresti inspektor előtt, hogy Haróban micsoda házhelyinség van. Haróban, ahol félkilométeres kertek között fárads el az ember. Az építkezés idejére tanu van, amennyi tetszik.

Akt érdekel, vegye magának a fáradságot és fáradsjon fel a dévai telekkönyvhoz és győződjék meg róla, hogy azoknak a „szerencsétlen, földhözragadt szegényeknek” akikről a szamaritánus politikus ur a cikket megarta, mennyi földjük van?

Azt fogja tapasztalni, hogy a szegény haróinak, akik ásóval és fejszével kénytelenek új honfoglalást rendezni, sokkal több a földjük, mint a dévai csángóknak, akiknek, bár ők is földművelők, nem hogy adtak volna, hanem akiktől még el is vettek a parasztság javára rendezett földreform során. Ha tovább felfáradnak a Comisiune de Ocol hoz. akkor arról is meggyőződhetnek, hogy emberek, akiknek 16 és 10 és 6 hold földjük volt, a csángók földjéből újból kaptak, hogy ebből a földből nemcsak az oly mélyvégesen sajnált harói proletariatus kapott földet, hanem bizony osztottak belőle dévai és harói görög keleti eklézsiáknak 4 és 8 holdakat, utmestereknek, csendőröknek stb. stb. ugy.

GAZDASÁGI HŐMÉRŐ

A lej mára gyengült.

Száz lej Zürichben
330 svájci frank.

100 lej 0-635 dollár	1 dollár	166 1/2 lej
100 lej 4-495 shilling	1 angol font	809 lej
100 lej 3-40 pengő	1 pengő	29-05 lej
100 lej 2-86 aranyárka	1 aranka	39-50 lej
100 lej 21-625 cseh kor.	1 cseh korona	4-935 lej
1 svájci frank 32-05 lej		

Terménypiacok:

Braila: Buza 610-760, árpa (58 kgr. 7%) 585, zab (41 kgr.) 530, tengeri 410-428.
Liverpool: Buza könnyű, júliusi 10-6 1/2, októberi 10-2 1/4.
Chicago: Buza tartott, májusi 134 1/4, júliusi 130 1/4, szeptemberi 129 1/2.

Budapesti terménypiacok:

Szilárd, Buza 33-75-34-25, rozs 29-70-30, zab 23-25-25-50, tengeri 21-20-21-60, árpa 24-24-50, korpá 19-30-19-50 pengő.

Az a kereskedő, aki hirdet,

célokat lát maga előtt. Aki nem hirdet? Annak minden mindegy. Aki hirdet, az tényező. Aki nem hirdet, azzal elbánnak a viszonyok. Hirdessen a Brassói Lapokban, mert csak így érdemes dolgozni. Hirdessen a Brassói Lapokban rendszeresen és többet ér el, mint amennyire ma számítani mer. A Brassói Lapok segítségével valóra válthatja minden tervét, minden elgondolását, mert a Brassói Lapok egyet jelent a romániai magyarság legállandóbb, leghívebb, legtermékenyebb rétegével. Azzal a réteggel, amely a romániai magyarság igazi szívének megadja és amelyért folyton kell minden munkának, tehát a kereskedők munkájának is.

hogy a csángók földjén mindenki szánt és vet, a csángó pedig aratja magának az összetört tagokat és a marosi halált.

Amikor a dévai csángóknak, árváknak, hadiözvegyeknek, 10 gyermekes rokkantoknak, kétholdas sárhoz tapadt nyomorékoknak az agrárreform elvette a földjüket: egy mukának nem volt a kolónián. (Sánd volt. Mert itélet volt.

Mikor egy másik itélet igazságosnak találta a csángók egy másik ügyét, akkor ez az itélet a kormánylap szerint egy „fekete bűntény”, és egy fekete bűntettel ezt az itéletet a nép felborítja. Ki tanította őket arra, hogy ezt megtehetik?

«Bizonyítéka» van a kormánylapnak arra, hogy a bűncselekmény értelmi szerzői a magyarság sovénjei. Bizonyítéka az, hogy a csángókat holdankénti 5000 lejjel kínálták meg és a vezetők ezt az egyezséget megakadályozták. Az igaz, hogy a csángókhoz jött egy csizmadiamester egy dévai ügyvédi irodából származó opciólevéllel. Igaz, hogy ezt a csángók egyező akarattal, a vezető magyarok meghallgatása nélkül, felháborodással utasították vissza. Ezt az opciólevelet a csizmadiamesteren keresztül az egész ügynek szellemi mozgatója küldte.

Azt mondja a kormánylap, hogy az 5000 lejjel meg volt fizetve holdja annak a földnek? Mióta 5000 lej az értéke a marosmenti buzatermő földnek? Talán 50.000 lejt akartak ajánlani?

Itt már nem is kell arról beszélni, hogy kibújt a szeg a zsákból, hiszen olyan szemérmetlenül meztelen ez az egész ügy, hogy nem hiszünk, nem akarjuk elhinni, hogy akadjon a bűnösökön kívül álló becsületes román ember, aki pirulva ne fordulna el ettől a képtől.

Mi semmiféle további hírlapi polemikába nem bocsátkozunk. Bűnvádi feljelentés emberölésért, nyilvános erőszakoskodásért és a többi bűntettekért, fegyelmi feljelentést azon köztisztviselők ellen, akiket bűnösöknek tartunk, — megteesszük.

Nem a mi dolgunk Romániában egy itéletnek érvényt szerezni. Nem a mi dolgunk az igazság uralmát biztosítani. Az állam kötelessége és érdeke az, mi elégtételt nem veszünk, csak kérünk.

Ha azonban úgy méltóztatnak gondolni, hogy nekünk elégtétel nem jár, mert velünk szemben szabad a bírói itélettől a fegyverhez apellálni, (a gyilkosság és a többi bűntettek elkövetése utáni 21-ik napon még az összes bűnösök szabadon vannak), akkor mi tetemre hívjuk a megcsufolt román bírói itélethez, meggyilkolt testvérünk csikkasztott hullájához és elrabolt földjeinkhez a román nemzet lelkiismeretét.

A kínaiak megtámadták egy angol hadihajót

SANGHAI. A Jangcse folyón a kínaiak megtámadták egy angol hadihajót. Két tengerész megsebesült. Az angol hajó viszonozta a tüzelést.

A bolsevik határőrök gránátokat dobtak át a Dnyeszter román partjára

BUKAREST. Kisenevből érkezett jelentés szerint az elmúlt éjjel az orosz határ mentén a román gránicsárok és a bolsevik határőrök között összeütközés történt. A támadást a bolsevik határőrök kezdték, mert állítólag egy román gránicsár tilos területen akart átmenni. A kifejlődött összeütközés során a bolsevikiek gránátokat dobtak át a Dnyeszter román partjára. Rascanu tábornok, Bessarabia királyi biztosa az összeütközés ügyében megtette a szükséges lépéseket.

Minden előfizetőnek joga van

havonként egy tiz-szavas

INGYEN APRÓHIRDETÉSRE

a „BRASSÓI LAPOK”-ban.

Feltételeket lásd az „Apróhirdetések” rovat elején.

Bolsevista javaslat Genfben a világ gazdasági válsága megszüntetésére

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A világgazdasági konferenciára, beleértve a segédszemélyzetet is, több mint ezer ember érkezik ma Genfben. A program szerint a megnyitó ülésen Theunis beszél, majd három főbizottságot alakítanak az ipari, vám, kereskedelemügyi és mezőgazdasági kérdések tárgyalására.

A gazdasági konferenciára utazó szovjet delegáció tagjai Berlinben, a sajtókonferen-

cián kijelentették, hogy Genfben ki akarják domborítani a szovjetnek a világgazdasággal szemben elfoglalt álláspontját és egyúttal javaslatot terjesztenek be a polgári világ gazdasági válságának megszüntetésére. Foglalkozni fognak azzal a kérdéssel is, miképp lehetséges két ilyen ellentétes rendszer egyidejű fennállása, mint a szovjeteké és a tőkés államoké.

Kisajátították a Fellegvár alatti városi telket is

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) Beszámoltunk annak idején arról a szomorú tényről, hogy a másodfoku agrárbizottság a városra nézve, az alsó sétatért kivéve, az egész vonalon kedvezőtlen döntést hozott, a Fellegvár alatti térre vonatkozólag pedig a döntést elhalasztotta, hogy a kérdést még tanulmányozza. Mikor ezt a szomorú hírt közreadtuk, megjósoltuk, hogy a Fellegvár alatti térre vonatkozó döntéstől sem remélhetünk semmi jót. Ez a jóslatunk a mai napon kétségbeejtő valósággá lett. Ma hirdette ki ugyanis a másodfoku agrárbizottság határozatát. E határozat fenntartja az elsőfoku agrárbizottság döntését, vagyis szentesíti azt a sajnálatos határozatot, mely a várostól az egész Fellegvár alatti terület elvesztését, hogy legyen az éhes eskimóknak mit adni.

Brassó város vezetősége természetesen ezen sérelmes döntést is megtámadja a törvény által biztosított módon és uton. Mi még nem vettük el egészen reményünket és bízunk abban, hogy a legfelsőbb fórum ráeszmél arra a nagy sérelemre, mely Brassót érte és orvosolni fogja azt. Minden esetre nem volna felesleges azért, ha a lakosság egységesen is módját találná annak, hogy kifejezésre juttassa a reálduló sérelem súlyos és messzekihatóan káros voltát. A magunk részéről is jónak és szükségesnek tartanók azért, ha egy egységes román-magyar-szász népgyűlésen megnyilatkoznék a város lakosságának álláspontja és nyilvánvalóvá tételnek, hogy nem a lakásszükség áll az események háttérében, hanem az az átkos politika, mely úgy látszik semmit sem kímél.

Niculitzát agyonlőtték a csendőrök

Az üldöző csendőrök és banditák harca Piatra Neamtzban — Egy csendőrt agyonlőtték, egyet pedig megsebesítettek

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Piatra Neamtzban szennyezés esemény híre érkezik: az üldöző csendőrök hosszú, elkeseredett harc után

agyonlőtték Niculitzát Haralambie-t, a hírhedt rablóvezért, bandájának nagyrészét pedig lefoglák.

Az eddig beérkezett hírekből, amelyek még igen zavarosak és néha ellentmondók, s a részletekre nem terjednek ki, nem lehet megállapítani a valódi tényállást, lehetséges, hogy a jelentésekben sok a túlzás is, éppen azért egyelőre csak fentartással közöljük a Niculitzá meggyilkolásáról szóló hírt.

Az első piatra-neamtzui jelentés arról számol be, hogy az elmúlt éjszaka egy ottani kocsimában letartóztatták Niculitzát. Vele együtt csendőrkékre kerültek főcinkosai is.

Niculitzának a kocsimában üldögélték, a mikor a csendőrség körülvette az épületet. A bandita vezér, amikor látta, hogy körül van kerítve, lövöldözni kezdett, s a jelentés szerint több csendőrt agyonlőtt és súlyosan megsebesített. A jelentés csak röviden arról számol be, hogy nagyon heves harc után a csendőröknek sikerült elfogni az egész társaságot. Hír szerint a hírhedt bandita elfogása óriási hatást gyakorolt a környék lakosságára.

Egy másik, később érkezett távirat szerint téves az a jelentés, hogy Haralambie Niculitzát, az igazi bandavezért fogták el, hanem Simion Niculitzá, Haralambie unokafivére, aki a bandának egyik legelszántabb vezetője volt, került csendőrkézre.

A harc éjjel két óra körül Lazarovici tengerpartján, a kocsimában, helyiségében folyt le, ahova a banditák beállítottak mulatni. A banditák katonaruhákba öltözve, fegyverkezve állították be a kocsimába s bőkezűen megvendégelték mindenkit, akik a kocsimahelyiségben találtak. Az egyik vendég, Singer Mendel, bérkocsis, felismerte őket, s azonnal értesítette a közelben tartózkodó két csendőrszemélt, akikkel együtt rávetette magát a banditákra.

Simion Niculitzá a támadás kezdetén lövést adott le Merlescu csendőrről, s

azt a nyakán megsebesítette.

Elkeseredett harc fejlődött ki a haramiák és

a kocsma vendégei között. A harc két óra hosszat tartott, a

banditákat sikerült lefegyverezni, megkötözni s hatalmas őrség kíséretében lecsukni.

Agyonlőtték Niculitzát?

Jött végre a harmadik jelentés, amely szerint a környék lakossága önvédelmi csapatokat szervezett, s az egyik ilyen csapatnak sikerült két csendőr vezetése alatt

agyonlőni magát Haralambie Niculitzát, a bandavezért.

A harcban az egyik csendőr meghalt, a másik súlyosan megsebesült. A hír természetesen még megerősítésre szorul.

Megerősítik Niculitzá meggyilkolásának híreit

Piatra Neamtzban ma délelőtt folyamán megérkezett a hivatalos értesítés arról, hogy Haralambie Niculitzát a csendőrök a kocsmai verekedés alkalmával agyonlőtték. Unokafivérét, Simiont, valamint Chirilescu nevű haramiatársát elfoglalták. A kifejlődött harcban Nicolae Ogaru csendőrkáplás meghalt.

Oroszország Bessarabia elvesztése fejében a hadizsákmányból kér kárpótlást

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Rakovszki, az orosz szovjetek párisi követje nyilatkozott a francia-orosz adósságtárgyalásokról. A tárgyalások az ügy súlyossága miatt nehezen haladnak előre. Az Oroszországtól fisesendő annuitásokban és az időpontban megállapodtak. Oroszország nem kölesönt, hanem vegyes hitelt, tehát gépeket és egyéb iparcikkeket óhajtott Franciaországtól. A szovjet ezzel szemben hajlandó Franciaországot némi petroleumkoncesszióban részesíteni. Azt is kéri a szovjet, hogy valamiképp részesítsék őt is a szövetségesek hadizsákmányában, hiszen a szovjet nemcsak nem kapott belőle, de Bessarabiát el is vették Oroszországtól. Rakovszki szerint a tárgyalások valószínűleg sikerrel járnak.

Május tizedikének programját megállapították

A parlament csak ötnapos rendkívüli ülészakot tart

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány tagjai tegnap délután öt órakor Averescu tábornok, miniszterelnök vezetésével a minisztertanácsot tartották, amelyen most már végleg megállapították a május tizediki ünnepségek részletes programját. A hivatalos ünnepség a minisztertanács határozata szerint két részből fog állni: a patriárchátuson megtartandó ünnepi istentiszteletből és a szenátus és a kamara együttes ünnepi diszüléséből. Az istentisztelet tizenegy órakor, a parlament ülése fél tizenkettőkor lesz. Hajnalban százegyház fogja jelezni május tizedikének beköszöntését.

Katonai parádé nem lesz ezen a napon. Az egyes katonai alakulatokat a kaszárnyákban összpontosítják, ahol számukra istentiszteletet tartanak. A tanulóknak iskoláikban tartanak ünnepséget.

A parlament diszülése

A kamara diszülésén Coanda tábornok elnök fog elnökölni. Averescu tábornok, miniszterelnök az ülés megnyitása után felolvassa a királyi kéziratot a parlament rendkívüli ülészakának megnyitására. Ez a királyi kézirat pillantást vet azokra a politikai és hadiügyekre, amelyek létrehozták az egységes Romániát. Kezdődik a megemlékezés az 1859-iki egyesülés felemlítésével, folytatódik az 1877-es háborúról való megemlékezéssel, amely meghozta Romániának a teljes függetlenséget, s a királyság kikiáltására vezetett, végre áttér a világháborúra, amely minden román egyesülését hozta meg.

Erre a királyi kéziratban a nemzetgyűlés — a szenátus és a kamara együttesen — felirattal válaszol, amelyben a feliratok rendes kitételein kívül megemlékezik a nemzetgyűlés I. Károly és I. Ferdinánd királyok dicsőséges uralkodásáról. Ennek a feliratnak a szövegét is Averescu miniszterelnök fogja felolvasni, s ahhoz nyilatkozatokat tesznek az egyes parlamenti pártok megbízottai, a felirat előadója a többség és az egyik miniszter a kormány nevében. A feliratot annak elfogadása után a Cotroceni-palotába viszik és átadják Ofelségének. Ezt a küldetést egy szenátorokból és képviselőkkel álló delegáció fogja végezni.

Határozott a tegnapi minisztertanács a parlament rendkívüli ülészakának ügyében is. Az ülészak a május 10-iki diszüléssel kezdődik. Ez megszavazza elsősorban az isztviselők fizetésemeléséről szóló törvényjavaslatot, s még több, kisebb jelentőségű javaslatot. Az ülészak nagyon rövid tartamú lesz, alig ötnapos, s azt már valószínűleg szombaton bezárják.

lekezés az 1859-iki egyesülés felemlítésével, folytatódik az 1877-es háborúról való megemlékezéssel, amely meghozta Romániának a teljes függetlenséget, s a királyság kikiáltására vezetett, végre áttér a világháborúra, amely minden román egyesülését hozta meg.

Súlyos események előtt áll az államsegély ügye

A felekezeti iskolák tantestületei ellen újabb sérelem készül
Nae Dumitrescu vezérigazgató nyilatkozata

BUKAREST. (A Brassói Lapok munkálásától.) Ismeretes, hogy néhány hónappal ezelőtt egész Erdélyben milyen nagy riadalmat váltott ki, mikor a kormány azt a követelést szegte az egyházak mellé, hogy az általuk fenntartott iskolák tantestületeinek javadalmazását egy magasságra emeljük az állami tanerők fizetésével. Természetesen az egyházak is teljesen jogosnak, sőt a legalapvetőbb szükségességgnek ismerték el azt, hogy a felekezeti iskolák professzorai és tanítói fizetésemelésben részesüljenek; hiszen köztudomású, hogy a kulturának ezek a munkásai már hosszú évek óta a legönfeljáróbb, egészen a mártírságig menő harcot folytatják a létért.

Nem kell erre jobb példa, mint a zilahi Wesselényi-kollegium professzorainak helyzete. A régi, országhírű iskola kitűnő tanárai már az impériumváltozás kezdetétől fogva a szó szoros értelmében

nyomorogva és éhezve állanak azon a ponton, ahova a történelem állította őket.

Nagyképzettségű, idős, családostanárokat havi 2800 lejből tengetik életüket s maga az igazgató, Kerekes Ernő, a neves pedagógus, aki 20 éve áll az intézet élén, sem élvezt többet havi 4000 lejnél.

De nemcsak az árvizi hajós városkájában ilyen vigasztalan a helyzet. Hasonló körülmények jellemzik a többi tantestületek anyagi helyzetét is s valóban páratlan heroikusság kellett ahhoz, hogy a felekezeti iskolák tanfériai mindeztideig békén maradtak meg helyükön és teljesítették köteleseiket.

Az egyházak ennek ellenére riadtan fogadták a kormányzat fizetésemelésre vonatkozó követelését. Riadtan fogadták egyszerűen azért, mert a követelt emelés

tönkrezuzta volna őket!

Hiszen kötelezettségeiknek még az eddigi helyzetben is csak a legnagyobb erőfeszítések árán tudtak megfelelni.

Az a bizonyos államsegély

Mint ismeretes, a minisztertanács néhány héttel ezelőtt a kisebbségi felekezeti oktatás céljaira 45 millió lejt szavazott meg, melyből a magyar egyházaknak 30 millió

lejt jut, illetve jutna, ha az összeg kiutalása megtörténne. Ennek a 30 milliónak természetesen a fenti körülmények között óriási jelentősége van: hiszen

a szubvenció volt az egyetlen lehetőség arra, hogy a felekezeti iskolák tantestületeinek súlyedő hajóját felszínen lehessen tartani.

Az érdekelt professzorok és tanítók már hónapok óta a legnagyobb izgalommal lesik az államsegély körüli eseményeket, hiszen a kiutalandó összeggel legalapvetőbb életérdekeik fűződnek egybe.

Egyébként a tantestületek köréből többiben is hallatszottak olyan hangok, hogy helyesebb volna, ha az egyházak helyett maga a kincstár osztaná szét a tanárok és tanítók között a szubvenciót. Ennek a kívánságnak, mely hivatalos formában sohasem jutott kifejezésre, az volt az indoka, hogy az egyházaknak az iskolákon kívül más irányokban is súlyos és halasztást nem tűrő kötelezettségeik vannak és a tantestületek tartottak attól, hogy a szubvenció, mely lényegében kizárólag a tantestületet illeti, nem fog teljes egészében eredeti rendeltetési helyére jutni.

Az aggodalmaskodókat azonban sikerült hamarosan megnyugtani azzal, hogy az államsegély még a megkívánt emelés összegének fedezésére sem elegendő, s így kizárt eset, hogy az iskolafenntartó egyházak más célokra is el tudnának vonni a 30 millióból.

Egy meglepő nyilatkozat

Ezek után nem maradt más hátra, mint türelmesen várni, hogy végre mikor is utalják ki a költségvetési felelősből azt a 30 milliót? Tegnapi felkerestük Nae Dumitrescut, a közoktatásügyi minisztérium ismert nevű vezérigazgatóját és neki is feltettük ezt a kérdést. Dumitrescu adós maradt a határozott válasszal, ellenben a következő nem kevésbé meglepő, mint súlyos következményekkel járható nyilatkozatot tette:

— A közoktatásügyi kormány a legteljesebb mértékben méltányolja a kisebbségi felekezeti iskolák tanerőinek helyzetét és elsősorban szükségességgnek ismeri el, hogy fizetésük az állami iskolák tanerőivel legyen egyenlő. Ellenben belátja azt is, hogy a fi-

Pusztay Béla muzsikál,

szerdán, csütörtökön és pénteken a

„Csárdáskirálynő”

előadásain. Ezt a feledhetetlenül szép filmet mindenkinek meg kell néznie.

Rendes helyárak.

Astra (Apolló) mozgó.

zetések egyszerűen való felemelése súlyos megterhelést jelentene az egyházak részére és így elvben belement, hogy az emelés fokozatosan történjen meg olyanképpen, hogy az időpontok és a kvóta később állapíthatók meg...

Eddig a nyilatkozat.

S mit jelentenek ezek a látszólag közömbös, ügyesen megfogalmazott mondatok?

Nem kevesebbet, minthogy a kormány egyrészt

beismeri, hogy nem adott annyi államsegélyt, mint amennyi a minimális szükségleteknek megfelelően,

másrészt pedig azt jelenti, hogy a kormány a 30 millió szétosztását az iskolafenntartó egyházak szabad tetszésére bizza, vagyis a hosszú évek óta nyomorgó és reménykedő tantestületek esetleg csak egy egészen jelentéktelen segítségben részesülnek. Egyszerűbben kifejezve: előállhat az az eset, hogy a felekezeti iskolák professzorai és tanítói a kormány és az egyházak két széke között a földre esnek.

Bölcsebb politikát!

Természetesen távolról sem szándékunk az, hogy az ördögöt a falra fessük. Tisztában vagyunk azzal, hogy az egyházakat ezer oldalról, ezer eszközzel nyomorítják, tudjuk, hogy százféle irányban vannak percnyi halasztást sem tűrő kötelezettségeik. De éppen ezért merül fel Dumitrescu váratlan nyilatkozata után az az aggodalom, hogy professzoraink és tanítóink az államsegély kiutalása után sem menekülnek elrejtendő helyzetükből. Pedig minden gondon és kötelezésen túl elsősorban őket illet minden gondoskodás és figyelem. Nemcsak azért, mert helyzetük a legvigasztalanabb, hanem azért is, mert soha emberek történelmibb, nagyobb feladatot hasonló mártírsággal nem láttak el, mint éppen ők.

Kétségtelen, az, hogy ebben az egész kavarodásban az egyházak távolról sem hibásak, vagy felelősek, hanem egy kényszerült szerencsétlen posztón állanak. A kormánypolitika a hibás, amely éppen ott mér a legszűkebben, ahol a legbővebben kellene adnia: a kultúra terén.

Az pedig az ország szempontjából teljesen mindegy, hogy többségi vagy kisebbségi kulturáról van-e szó? A kultúra, bármilyen nemzeti színt erőszakoljunk is rá, mindig az állam vagyonállagába számít. Hiszen tudja ezt a kormány is, mely például a török kisebbségnek, jóllehet a legoptimisztikusabb számítások szerint sem éri el a 150 ezer lélekszámot, nem kevesebb, mint

9 millió államssegélyt ad

s többek között 15 professzorral fenntartja a midsidei török főiskolát is, melynek költségvetése egyedül 1 millió 900 ezer lej.

Ha a számbeli arányt vesszük alapul, akkor a magyar egyházaknak minimálisan

100–120 millió lej államsegélyt kellene kapniok.

Ezzel az összeggel esetleg meg lehetne oldani a kisebbségi oktatás sok tragikus problémáját, de a fentiekhez hasonló „elvi engedményekkel” és „belátásokkal” sohasem.

Ugy bizony, tisztelt kultuskormány... Bölcsebb politikát kérünk!

Concordia tartományban is terjed az árvíz

Neworleansból jelentik: Az árterület Luisianáig terjed. Concordia tartomány északi része víz alatt áll, s két szomszédos kerület lakói magasabban fekvő területekre menekültek.

Ujból elhalasztották a kisantant konferenciáját

Május 12. helyett május tizennegyedikén ülnek össze a külügyminiszterek

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A tegnapi minisztertanácsban Mitilíneu külügyminiszter bejelentette, hogy a kisantant külügyminiszterei tanácskozását eredetileg május tizenkettedikére tűzték ki. Miután azonban Mitilíneu román és Marin-

kovics jugoszláv külügyminiszterek a konferencia kitolását kérték, a kisantant konferenciáját ezért csak vagy május tizennegyedikén vagy május tizenötödikén kezdik meg Joachimstalban.

A Britisch-muzeumba került egy magyar szobrász alkotása

Ahol orgonazugással és ihletett munkával köszöntik az első tavaszi nap sugarakat — Látogatás zsákodi Csizsér János szobrászművész műtermében

BUDAPEST. (A Brassói Lapok budapesti tudósítójától.) Különös kegyelme a Gondviselésnek, hogy ez az összezavarodott kis Magyarország meg tudja tartani mégis nagy kultúráját, főleg művészetét, amely olyan nálunk, mint valami terebélyes, ősi oltár egy parányi kertben. Magasra kiágaskodik a kerítés fölött, kibölgöngyöl a lombját és szinte erről látszik, hogy a kertcskében — hátha lehet valami...

Két esztendő óta a magyar művészet csak nem minden megmozdulása kontinens-átjáró esemény volt. Rudnay és Csánky országos sikere után a Szinyei Társaság nagyszerű londoni kiállítása következett majd az aktívatlant és végül most zsákodi Csizsér János nevezetes sikere, az, hogy N. C. Mac Lean lord utján egyik reprezentatív alkotása, a »Nemzeti Dal« a Britisch Muzeum szobortermébe került! Nem lehet átsiklani az ilyen felhívító cseményeken a napiélet sietségével. Meg kell állnunk kicsit és besüvegelni azon az ablakon, amely mögött az istenáldott magyar művész a mi közös magyar nyomorúságunkban meglepően hatalmas művészetet tud produkálni.

Zsákodi Csizsér János szobrászművész, aki a csiki Zsákod község szülőfölké, meglátogattam a százados-úti Művésztelepen lévő műtermében, hogy körülszemlélődjem nála, a »Nemzeti Dal« alkotómesterénél.

Ragyogóan, diadalmasan sütött az első tavaszi nap a szélkergetett vékony felhők fölött és ebbe a vasárnapi szépségbe zúgó, áhítatos orgonamuzsikát szűrt egy műteremház. Sokáig hallgattam az üvegfa mellett, aztán csöndesen megkoccantottam az ajtót. Kinyitották nemsokára. És elém tárult ezzel a szent tavaszi hangulat legszebb képe: A fiatal mester ott állt a harmónium előtt, fölötté nagy feszületet kétfelől imádó két barokk-angyal látszott. A terem közepén óriási hősiszobor agyagmodellje meredt fel a magasba, és a polcokon, mintázó stokkon, szekrénytetők, asztalkák, mindenütt szobrok márványból, bronzból, gipszből és nedves kendőkkel takart modellek agyagból. Új munkák és régi események. Amik között mosolyogva jött felém a művész és így köszöntött:

— Olyan szépen süt a nap, úgy elfogott tőle valami csodálatos vágy, hogy muzsikálnom kellett.

Aztán szembeültünk egymással a terem sarok két fotóllébe. Beszélgettünk. Munkáról, szépségekről, amivel tele van itt minden. Elmondta az elért tavasz nagy reményeit, új gondolatokat, terveket. Ránevett közben a napóznre, mert nagyon tetszett neki.

— Bolondos gyerek lesz az emberből ilyenkor — mesélte tovább. — De higgye el, ha nem ujjongana gyermeki lélek bennünk, belefutnánk mi is a nehéz magyar hétköznapiakba. Hiszen a jó Isten őrzi csak, hogy művészetünk ebben a világban nagy tudott maradni. Mert amíg azelőtt komoly és különböző feladatokat kaptunk mindenfelől, ma hősi emléken kívül alig van egyéb alkotási

lehetőség. A művész pedig az első hősi alkotásban mindig kiéli magát, hiszen volt valamennyiünknek vesztesége a háboruban. Én Erdélyben vesztettem el szülőföldemet, egész ifjúságomat, amit beleformáltam a komáromi hősi szobor keserű, dacos tekintetében. A többi ilyen dac és ilyen élmény már csak variációja az elsőnek, néhány újabb gondolatadallal.

— Természetes, hogy az alkotás örökvágya nem vezetődik le ezeken a műveken. Elbujik tehát a művész valami megnesztet halk akkordjával a műterembe és köbe improvizálja érzéseit. Ilyen szerelmes, finom akkordom volt az is, amikor én egyszer bubogtattam hathetes kislánykamat és hallgattam közben a sírását is. Gyönyörű volt ez a sírás, benne volt az egész magyar élet zsendülő lármeja, a növekedő új nemzedék kiadálhirdetése. Letettem a babát, majd hihetetlen lázzal máris gyurttam fölötte az agyagot.

— Ez az igazi nemzeti dal! — ujjongtam munka közben. Ennek a csöpp emberkének a visiózása.

— Kész lett a szobor. Kifaragtam márványba. Szépen sikerült. Aztán megvette Mac Lean angol lord a Múcsarnok egyik kiállításán, hazavitte Londonba. És most azt a hírt kaptam, hogy a Britisch Muzeumba került a mű.

Mosolygott. Hiszen nem első sikere ez. Egész szoborlégiját őrzi különböző hazai és külföldi muzeumok. A párisi Musée des Art Decoratif egy bronzkompozícióját vette meg; a stockholmi Nemzeti Muzeum Svédström Valborg remek portréját mintáztatta meg vele; a bécsi volt császári Hermes-muzeumban van elhelyezve az az arany sapka jelvény, melyet a 21-es székely ezred adott ajándékba Károly királynak. A budapesti Szépművészeti Muzeum részére az állam Görgey bronz mellszobrát vásárolta meg és vagy öt plakettet. A főváros pedig »Az utolsó tábori lap« című híres bronzszobrát megplakettjeit. Aztán hősi emléket csinált Kald. Jánoshida, Jászszentlászló, Tiszakórod, és Komárom részére. Végül síremlékei is nevezettek.

Nagy utat tett meg tehát zsákodi Csizsér János, amely ut a székelyudvarhelyi mintázó iskolából indult el Budapesten, a három esztendő párás Rodin-iskolán, világvargások és rengeteg tanuláson át addig, míg ma kiteljesedett nagyszerű művész lett és egyik legszebb eseménye a magyar képzőművészetnek.

—o—

Ötezer éves falut ástak ki Tószeg mellett

Nagymennyiségű bronz- és csontszerszámot, fegyvereket és edényeket találtak

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tószeg község határában magyar és angol archeológusok ötezer évesnek becsült falu romjait ástak ki. Az ásatásokat ezen a helyen már 1876-ban Abonyi Lajos, az ismert régényíró megkezdte, de akkor abban maradt. Most külföldi segítséggel újra hozzákezdtek. Rengeteg bronz és csont szer számot, berendezési tárgyakat, fegyvereket edényeket találtak az agyagföld töltésekből alkotott szobákban. A falak között nádfonatokat is találtak. A falu utcája mintegy száznegyven centiméter széles. Ez megmagyarázza azt is, hogy a telep, amelyen a tűz nyomait találták, miért égett le.

Az a feltevés, hogy az ősfalu a Tisza iszapja borította be először, aztán a szél porral és kötőrmelékkel behordta, ami aztán évezredekig konzerválta.

Az utazás auton

vasuton, villamoson stb. erős légkötéssel jár és érzékenyebb embereknek könnyen okoz meghűlést.

A Bayer féle

Aspirin-tabletták

ne hiányozzanak soha utainkon, mert ezek a hurut keletkezését megakadályozzák és a már meglévő bajt enyhítik, sőt megszüntetik.

Az eredeti csomagolás külső jele a fehér-zöld-piros papírszalag.

Brassó város parlamentje

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) Brassó törvényhatósági város községi tanácsa május hó 3-án délután közgyűlést tartott a régi tanácsház nagytermében. Az ülést, melyre csak lassan gyülekeztek a városatyák, az elnöklő polgármester, Moga C. dr. egyenyed órákor nyitotta meg. A tanács magyar taja közül jelen voltak: Albertffy Sándor, Harmath Zoltán dr., Pieslinger Károlyné Temesváry Aranka, Sárosy Lajos, Szegő Árpád és Szele Béla. dr.

A határozatképesség megállapítása és az előző ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Moga dr. polgármester jelentette a közgyűlésnek, hogy a tanács felterjesztéssel élt a belügyminiszterhez a lakásrekvirálások megszüntetése tárgyában. A belügytől erre az a válasz érkezett, hogy egészen a rekquirálások megbeszéléséig nem lehet, de, — mint azt a Brassói Lapok már közölte — június hó elsejétől október elsejéig a lakásrekvirálások fel lesznek függesztve. Ezután a városi beltelkek nagypont felvert ügyét ismertette a polgármester úgy, amint azt a Brassói Lapok megírta. A polgármester jelentéseit a közgyűlés tudomásul vette.

A tanácsotthon bizottságába a közgyűlés Popescuné Bogdan Mária urasszonyt, a méhkereti áll. el. iskola választmányába a lemondott dr. Bordea helyébe pedig Usurelu Sándort delegálta. A város alapítványának 1926 évi zárszámadásait és 1927. évi költségvetését a közgyűlés elfogadta. Zerbos Mihály előadásában tárgyalta a közgyűlés a város zernesti erdője faanyagának értékesítése tárgyában megtartott nyilvános árleltés ügyét. Hármannak részt a versenytárgyalásban: Gross Lajos, a Ganzert Károly és Társa cég és a Zernesti Cellulozgyár. A közgyűlés az utóbbinak ajánlatát fogadta el, mint legkedvezőbbet. Ez a cég a fenyőfa köbméteréért 151 lej 05 banit; a tölgyért 60 lej 12 banit ajánlott.

Mintthogy a közgyűlés napirendjéről levétetett a tisztáskasznó és a polgármester-helyettesi állás létesítésének ügye, a tárgyszorozat utolsó pontját a Fellegvár hátamegett a hadikincstár által tisztelt rendelkezésére bocsátott terület parcellázásának ügye képezte. A közgyűlés elfogadta a bemutatott tervet, mely szerint 48 tiszt nyer építési telket a jelzett területen, de kimondotta, hogy mivel az uttest csak nyolc méter szélességre van tervezve, kötelezi az építkezőket, hogy a létesítendő új utca mindkét oldalán házait az utvonallal szélétől két méterrel beljebb építsék, hogy így a két ház közötti térköz tizenkét méter legyen.

KERESEK

2 szobás, egészséges lakást, esetleg július elsejére, vagy azonnalra !!!!!!!

H. KAHANA, Brassói Lapok kiadóhivatala

A világhírű 1 sz. kolozsvári Heinrich-féle

Szent László

fertőtlenítő szappan, megóv minden fertőző betegségtől.

2265

Népszámlálási epizódok

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) A folyamatban levő népszámlálással kapcsolatban ismételtlen figyelmeztünk mindenkit, hogy csakis a tényeknek, a valóságnak megfelelő adatokat szabad és kell az összeírási lapokra rávezetni, vagy rávezettetni. Hangsúlyoztuk, épp a törvény szellemének szemelőttartása céljából, hogy a kormány-nyai kötött választási megengedezés rendjén létrejött és illetékes tényezők kijelentései által utóbb is megerősített elvi megállapodás szerint mindenki szabadon állapíthatja meg saját nemzetiségi hovatartozandóságát. És nem hallgattuk el azt a tényt sem, hogy ezt a jogot az illetékes hatósági közegek is tartoznak respektálni.

Most többfelől panaszok érkeztek hozzánk, melyek arról adnak hírt, hogy ezt a kormány által is kétségtelenül elismert, sőt írásbeli megállapodással is szentesített, egyébként pedig egészen természetes jogot egyes esetekben nem respektálják és olyan korrekciókat eszközölnek az összeírási lapokon, melyek szerény véleményünk szerint megengedhetetlenek és a tárgyi igazság rovására vannak.

A brassói eset

Brassóban egy zsidó vallású magyar polgár az összeírási lapon a valóságnak megfelelően azt tüntette fel, hogy ő zsidó vallású, de magyar nemzetiségű román állampolgár. Az összeírási lapot beszedő közeg kifogásolta azt, hogy zsidó vallású léteire magyar nak vallja magát és felhívta, hogy javítsa ki és pedig úgy, hogy írja magát zsidónemzetiségűnek. Az illető ezt kategorikusan megtagadta, annak nyomatékos hangsúlyozásával, hogy ő mindig magyar nemzetiségű volt, és így most sem írhat be egyebet, ha az igazságot kívánják tőle. Az illető hatósági közeg erre azt mondta, hogy bíróság elé állítják, mit polgártársunk megnyugvással vett tudomásul, mert meg van győződve arról, hogy a pártatlan és hivatalos magaslátán álló bíróság igazolni fogja eljárása helyességét, melyet egyébként a kormány már ismertetett elvi álláspontja is alátámaszt.

Nem tudjuk, hogy az eljárási hatósági közeg tényleg bíróság elé viszte az ügyet, vagy egyszerűen kikorrigálta az ívet, az esetet azonban mindenesetre az illetékes bizottság figyelmébe kell hogy ajánljuk, mert úgy érezzük, hogy a népszámlálás tárgyilagosságát veszélyeztetik a hasonló eljárások.

A gör. kath. lelkész nacionalizál

Az udvarhelymegyei Homoróda más községben még különösebb historia híre érkezik hozzánk. Ebben a szintista magyar községben vannak gör. kath. vallású magyarok, és vannak olyan unitárius magyarok, akiknek ősei gör. kath. vallásúak voltak, de magyar nemzetiségűek. Most az összeírásnál a falu népe vallására való tekintet nélkül magyar nemzetiségűnek vallotta magát és az illetékes hatósági közegek mindenkinek nemzeti ségi hovatartozását úgy vették be, ahogy azt az illető megjelölte. Később azonban megjelent Todoran György gör. kath. lelkész és a gör. kath. vallású, vagy olyan lakosok ívét, akiknek ősei, elődei a gör. kath. vallásról tértek át az unitárius vallásra, kikorrigálta és a nemzetiségi rovatba az illetők tudta és hozzájárulása nélkül, sőt egyenes tiltakozásuk dacára a magyar jelzés helyébe a román megjelölést írta bele. A falu népe elkeseredetten tárgyalja a gör. kath. lelkész ténykedését, és mindenki azt kérdezi, hogy minő jogon eszközölte a gör. kath. pap azokat a javításokat, melyeknek eszközzésére tulajdonképpen még az illetékes hatóságok sem voltak képesek.

Mi is ezt a kérdést vetjük fel és felhívjuk az illetékes fórumok figyelmét a homoródmási gör. kath. pap furcsa eljárására.

Ülést tartott a második internacionálé végrehajtó bizottsága

GENF. A második internacionálé végrehajtó bizottsága tegnap Genfben ülést tartott. A bizottság elhatározta, hogy a gazdasági világkonferencia kapcsán nyilatkozatot bocsát ki. A nyilatkozatban kifejtik az internacionálénak a nemzetközi gazdasági élettel való nézetét és követeléseit, végül javasolja, hogy a nemzetközi munkahivatal mintájára nemzetközi gazdasági hivatalt szervezzenek, amelyben a kormányok, a termelők és a fogyasztók paritásos alapon vannak képviselve.

Csak egy jelentkezés lesz az idén is az érettségi vizsgálatokra

A természetrajz és a filozófia lesznek az idei érettségi flottáns tantárgyai

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A közoktatásügyi minisztérium információja szerint nem lesz két jelentkezés az érettségi vizsgálatokra, ahogyan a lapok azt néhány nappal ezelőtt tévesen írták. Majusban mindenesetre jelentkezniök kell azoknak, akik az elmúlt évben az érettségi vizsgálaton elbuktak, júniusban pedig jelentkez-

nek az érettségre azok, akik az idén végeztek el a középiskolát.

Az ez évi érettségi vizsgálatok két flottáns főtantárgya a természetrajz és a filozófia lesz. Az érettségi bizottságokat még nem állították össze, azon most dolgozik a közép-oktatás vezérigazgatósága, s a bizottságok összeállítását a legközelebb hozzák nyilvánosságra.

A csehszlovák köztársaság alapvető problémái

II. Centralizmus, vagy föderalizmus?

Írta: Dr. Flachbarth Ernő (Prága)

Az elmondottakból kitűnik, hogy a csehszlovák köztársaságban három terület követe a maga részére a területi autonómiát: Szlovénia, Ruszinszko és a zárt német nyelvterület. Mindezek a területek többé-kevésbé önállósítani akarják magukat a prágai centralizmustól és azt követelik, hogy saját ügyeiket önmaguk intézzék. Mentől inkább elzárkózik Prága e kívánság teljesítése elől, annál jobban erősíti meg a centrifugális törekvéseket. Az állam fennmaradásának egyedül képzeltető lehe. ösége, ha a centraliztikusan kormányzott állam föderatív, szövetséges államszervezetté alakul át, vagyis rátér arra az utra, amely felé Ausztria haladt, anélkül, hogy a célt elérte volna.

Csehszlovákiának olyan kormánya van, amelyben német és szlovák miniszterek is helyet foglalnak. Bekövetkezett immár az idő, hogy a nagy átalakulás megtörténjék. Nagy kérdés azonban, hogy azok a férfiak, akiket pártjaik a kormányba küldtek, elég erősek-e ahhoz, hogy népeik követelésinek érvényt szerezzenek. Az előjelek amellől szólnak, hogy még nem érzik magukat elég erőseknek a feladat elvégzésére. Bizonyítja ezt a most tárgyalás alatt álló közigazgatási reform, amely — bár a német és szlovák miniszterek is aláírták — e föderaliztikus törekvéseknek semmiféle engedményt nem tesz, hanem kitart a centraliztikus rendszer mellett, sőt azt több vonatkozásban még meg is erősíti.

A szlovák néppárt, mely eddig a szlovén-szlovák autonómia zászlóvivője volt, a kormányba való belépés előtt erősen hangoztatta, hogy csak abban az esetben teszi meg ezt a belépést, ha a pilsburgi szerződést becikkelyezik az alkotmányba. Később azt hirdette, hogy a régi horvát autonómiához hasonló önkormányzatot tekint az ideálnak, de nem sokára — legalább egyelőre — megelégedett volna az osztrák tartományi rendszer átvételével is. Az új közigazgatási javaslat ezekből a követelésekből azonban semmit sem fog megvalósítani, hanem a levbéveti szlovén-szlovák képviselőtestületet csak azzal a nagyon kis hatáskörrel akarja felruházni, a mellyel az eddigi megyei képviselőtestületek bírtak. A legerősebb szlovák párt egyelőre feladta az autonómia eszméjét, azonban lesznek, akik helyette ismét felvesszük a begöngyölt zászlót. Minden előjel amellől szól, hogy a közeli jövőben ismét fokozott erővel fog fellángolni az autonómista mozgalom, melynek népszerűsége ma sem vesztett erejéből.

Ruszinszkonak a kisebbségi szerződésben biztosított autonómiáját az új javaslat törvénnyé válása teljesen megszüntetné és e területet közjogi egységből egyszerűen közigazgatási szervvé súlyosztatná le. Ha Ruszinszko népe nemzet- és pártkülönbség nélkül felzúdult a javaslat ellen, úgy ez a javaslatnak természetes következménye volt. Valamennyi számottevő ruszinszko párt összefogott az autonómia érdekében és erőiesen protestált Prága centralizáló törekvései ellen és ez a tiltakozás nem állt meg Ruszinszko jelenlegi határainál, hanem az Ungon túl terjedt és azt a tervet érkelte meg a Tátrától keletre elterülő vidéken lakó szlovákokban, magyarokban és németekben, hogy Ruszinszkohoz csatlakozzanak és vele együtt alkotssanak egy autonóm egységet, mely Kassai székhellyel körülbelül egyforma számú szlovák, ruszín, magyar és német lakost foglal-

na magában és így kizárná azt, hogy a négy nép bármelyike a többit majorizálja és elnyomja. Így vetődött fel újból a kelet-szlovén-szlovák probléma, melynek különös jelentőséget ad az, hogy az itteni szlovák nép nyelvjárása lényegesen különbözik a nyugati, irodalmi szlovák nyelvtől, minek folytán a keleti szlovák, az úgynevezett szlovák, különbözönek érzi magát nyugati fajtestvéreitől.

A németek egyes köreibben különösen Sziléziának Morvaországba való bekebelezése szült visszalettszést. Arra hivatkoznak ugyanis, hogy Sziléziában a németek számaránya sokkal kedvezőbb, mint amilyen a magnagyobbított Morvaországban volna. A nemzeti autonómia eszméje ez alkalommal háttérbe szorult, ami részben azzal függ össze, hogy az iskolaügyi kormány június végére ígérte a kulturális autonómiára vonatkozó törvényjavaslatának benyújtását és így a nemzeti autonómia kérdése minden valószínűség szerint akkor fog előtérbe kerülni.

Ha tehát a közigazgatási javaslatok törvényerőre emelkednének, a területi autonómia problémája egy lépéssel sem fog közelebb jutni a megvalósuláshoz. Az égető probléma továbbra is megmarad: kitart-e Csehszlovákia a merev centralizmus mellett, vagy pedig rátér-e az autonómiák, a föderalizmus útjára? Nehéz kérdés ez és mentől inkább halogatják a megoldást, annál jobban elmérgesíti a helyzetet.

Együtt utazott-e Goldis miniszter Cisar püspökkel Rómába?

A kultuszminisztérium illetékes helyének nyilatkozata

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes a bukaresti lapoknak az a közleménye, hogy Goldis László kultuszminiszter a konkordátum aláírása ügyében Cisar bukaresti római katolikus püspökkel együtt utazott Rómába, bizonyos körökben érthető feltűnést keltett. A kultuszminisztérium illetékes vezérigazgatója most az ügyvel kapcsolatban nyilatkozott és a következőket mondta:

— Az a hír, hogy Cisar püspök és Goldis kultuszminiszter ur együtt utaztak volna Rómába, vakhir volt. Goldis miniszter és Cisar püspök római utazásai között semmi összefüggés sincs. Cisar püspök legalább öt ízben volt Rómában a püspöki palota ügyében, de más ügyekben is, s ez az utazása is hasonló ügyekkel volt összefüggésben. Pusztai véletlenség az, hogy Cisar püspök mostani útja egybeesett a kultuszminiszter római utazásával, s ha a Vatikánban együtt is jelentek meg, annak semmiféle politikai célja nem volt.

Ebből a nyilatkozatból amely egyes diplomáciával van megszövegezve, most már mindenki azt olvashatja ki, ami jólesik, s mindenesetre nyitva áll az a kérdés, vajjon Cisar püspök pusztai véletlen utazása mennyire volt e véletlenség számára előkészítve?

A hirdető meg fogja Önnek köszönni, ha megrendeléseknél vagy érdeklődéseknél megnevezi a Brassói Lapokat.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetése vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók.
Hirdetéseket vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók.
A *gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Péntek, május 6.

Kath.: Olajbalfőt János. — Prot.: Frida.
— Görög: Jób. — Izr.: 5687. Ijor 4. —
A nap: 4.37—19.17. — Hold: első negyed 8-án 12.23 órakor. — Időjárás: Továbbra is derült, meleg idő várható.

— **Makkay Sándor református püspök** a marosi egyházmegyébe utazott Marosvásárhelyről jelentik: Ma délután két órakor dr. Makkay Sándor református püspök átutazott Marosvásárhelyen, hogy az ujonnan alakult marosi egyházmegyét meglátogassa. Pénteken Nyárádtón lesz ünnepélyes fogadtatása. Vasárnap délelőtt a marosvásárhelyi tornakertben a püspök tiszteletére ifjúsági előadást tartanak.

— **Bánffy Miklós gróf Bukarestben.** Bukarestből telefonálta tudósítónk: Bánffy Miklós gróf ma Bukarestbe érkezett, ahol részt vesz az ott folyó fontos politikai megbeszéléseken.

— **Bjelik püspök állapota javul.** Nagyváradról telefonálta tudósítónk: Bjelik Imre nagyváradai püspöki adminisztrátor állapotában, akit — miként azt a Brassói Lapok már jelentette — álmában agyszélhűdés ért örvendetes javulás állott be. Orvosai szerint a püspök két hét múlva teljesen egészséges lesz.

— **Bertrand, Chamberlain és Nungesen pilóták startja.** Newyorkból táviratozzák: Amerika részéről Bertrand és Chamberlain pilóták, Franciaország részéről Nungesen francia pilóta egyszerre startolnak az Atlanti óceán átrepülésére.

— **Főhercegi keresztelő Budavárban.** Budapestről jelentik: József Ferenc főherceg ujszülöttjét Ilona névre Szmracsányi Lajos egri érsek keresztelte meg. A szertartásnál Helena olasz királyné keresztanya képviselőében Durind Monza gróf olasz követ a feleségével együtt vett részt. A főhercegi családon kívül a keresztelésen jelen volt Bejlen Istvánné, Klebelsberg Kunóné és Vass József miniszter.

— **Felmentettek egy magyar tanítót.** A hatóság elleni lázítással vádoltak. Kolozsvárról telefonálta tudósítónk: A kolozsvári hatodik hadtest hadbíróháza ma tárgyalta Nagy Minály Bors községi református tanító ügyét. A tanítót hatóság elleni lázítás címén jelentették fel a hadbíróháznál. Az ügy előzményei a következők: 1925-ig Bors községnek csak református iskolája volt, mert a község lakóinak legnagyobb része magyar református. Ebben az évben azután felállították a román iskolát is, amelynek azonban alig volt növendéke. Az iskolarevizor és a román tanító felszólították Nagy Mihályt, hogy adjon át iskolájából néhány növendéket az állami iskolának. A református tanító erre összehívta a szülői értekezletet, amely természetesen úgy döntött, hogy nem ad át egyetlen növendéket sem. Ezért tettek feljelentést a tanító ellen hatóság elleni lázítás címén. A mai tárgyaláson Mircea Georgescu ügyvéd, a vádlott tanító védője beszédében előadta hogy Bors község lakóssága majdnem száz százalékan magyar református, Nagy Mihály tanítónak tehát joga volt összehívni a szülői értekezletet, s azzal semmiféle ízgatást sem követett el a hatóságok ellen. A védőbeszéd meghallgatása után a hadbíróház felmentette a magyar tanítót.

— **Marconi egy tizenkilencéves leányt vesz feleségül.** Rómából jelentik: A világhíres feltaláló Marconi szenátor, akinek első házasságát néhány héttel ezelőtt a pápa felbontotta, újból házasodik. Az ötvenhárom éves vőlegény június 15-én esküszik húszéves tizenkilenc éves Schall grófnőnek.

— **Holnap, csütörtökön jelenik meg a Színházi Ujság.** A brassói színház szombat-kezdődik meg, a Színházi Ujság pedig, a színházbarátok brassói közönség kedvenc lapja pedig már csütörtökön megjelenik. A Színházi Ujság ezúttal sokkal tetszetősebb külsőben és nagyobb terjedelemben jelenik meg, mint az előző években, s tartalmilag is sokkal nagyobb gondossággal készül. A színház műsorán kívül, kitűnő, szórakoztató tartalom, rengeteg kép, a színházzal kapcsolatos szükséges tudnivalók és érdekes apróságok egész halmaza teszi élvezetessé az olvasó lapot, amely a színházban a jegyszedőknél s a legtöbb újságárúsnál kaphatók.

— **Agyonütött a villám egy hét éves fiút** Marosvásárhelyről jelentik: Tegnap délután hatalmas vihar vonult át a városon. Farkas Albert tizenhat éves fiú két testvérével a koronka ut végén levő berekben szíraz galyakat gyűjtögetett, mikor a zivatar hirtelen kitört. Mind a három gyermek a záporos elől behúzódott a Matei Pompeiu primpretornak építés alatt levő házába. A vihar tetőpontján egy villám éppen abba a házba csapott be, amelynek következtében a hét éves Mihály szörnyethalt, a nyolc éves Annuska rövid időre eszméletét veszítette. Albert a legidősebb, amikor magához tért, a reszelő Annuskát halálra vette s hazavitte. Ugy ő, valamint huga megsekkelt, s beszélőkéességüket is elvesztették. Ez a szomorú eset azért megrondító, mert a gyermekek anyja néhai Farkas Lajos kosárlétkörmester szintén tragikus halált szenvedett. Ugyanis az elmúlt télen a Maros partjára ment, hogy vesszőt vágjon, egyszercsak a jég lába alatt beszaladt s ő bezuhant a Marosba, ahol halálát lelte.

— **A detektív arca után ismerék fel a rablót.** Szegedről táviratozzák: Hétfőn délelőtt Becsei Miklós lakásába egy rabló vakmerő módon beállított, és az asszony szemeláttára szedte össze és rendezgette az elvendő holmikat. Mikor ezzel a munkájával kész volt, revolvert szegzett az asszonyra és kényszerítette, hogy minden elzárt értékes tárgyat is adjon át neki. Aztán megkötözték Becseint, a száját betömte, végül bezárta az élelőkamrába, aztán eltávozott. Becsei, a száját szabaddá téve, segítségért kiáltott, mire a szomszédok és a rendőrség emberei is előkerültek. Mikor a detektívek megérkeztek a lakásba, Becseint hirtelen rámutattott az egyikre, és esküdözött, hogy ez a detektív rabolta ki. A büntető nyilvántartásból megállapították, hogy a detektív feltűnően hasonlít Bán János többszörösen büntetett kerteségéhez. Ennek alapján folytatták a nyomozást és Bánt elfogták. Beismerték, hogy ő rabolta meg Becseint.

— **Windischgrätz megint háromhavi halasztást kapott.** Budapestről jelentik: A frankhamisítás miatt elítélt Windischgrätz herceg most harmadikban is kérvényt terjesztett az igazságügyminiszter elé, hogy gyógykezelése miatt büntetését még ne kelljen megkezdenie. A kérvényhez orvosi bizonyítványt csatolt, mely igazolja, hogy betegsége még mindig súlyos. Az igazságügyminiszter ennek alapján hozzájárult további három havi halasztáshoz.

— **Egy olasz tanár feltalálta a drótnélküli távbeszélés új rendszerét.** Rómából táviratozzák: Majorana bolognai egyetemi tanár az akadémián közölte új találmányát a drótnélküli távbeszélés új rendszeréről, amely a láthatatlan ultraviolett sugarakkal valószínűsíthető meg, s alkalmas nagy hullámhosszak elérésére. A kísérletek lehetővé tették az erős hang megértését a titok szigorú megőrzésével.

Világsajtó humora

— Mi van akkor, ha egy néger a hóba köp?
— ???
— Tel.

— **A Brassói Székely Társaság május hó 4-én (szerdán) este 8 órakor a Fehér báránnyal tartja havi rendes összejövetelét,** melyre a tagokat szíven hívja meg az elnökség.

— **Házasság.** Néhai bodolai Czirmes Bálint gazdasági tanár és neje Földes Ida leányát — Sárkát — Földes György zabolai nyug. ref. lelkész unokáját feleségül vette körösi Debreczy Zoltán pénzügyi titkár Budapestén. Egybekelésüket husvét másodnapján tartották. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Persian Ádám öngyilkosságról** a következőt el. Budapestről jelentik: Ma reggel Lukacsóvics Lajos hírlapíró lakásán Persian Ádám ismert nevű hírlapíró morfiommal megmérgezte magát. Súlyos állapotban a Fásorszanatoriumba szállították. Az öngyilkosság okát eddig még nem állapították meg. A hátrahagyott levelek között az egyik Medzsidia török hercegnőnek szól Persianról ismeretes, hogy a frankügy kipattanása után megintérjvolta a gyanúsított Mészáros egyetemi tanárt Angorában.

— **Autókirándulók szerencsés balesete.** Lugosi tudósítónk jelenti: Ruszalin György lugosi hentesmester autóján a napokban egy vidám kiránduló társaság sétakocsizást rendezett a város határában. Lugoshely község közelében az utasokkal telt autó egy hirtelen kanyarodóval az országot szegélyező árokba zuhant, minek következtében a gépkocsi karosszériája a szó szoros értelmében darabokra tört. Ennek dacára a kocsiiban ülők közül csodálatosképen senki nem szenvedett a legcsekélyebb mértékű sérülést sem s a társaság tagjai az ijedségen kívül teljesen ép bőrrel menekültek meg a különös autóbalesetből.

— **Vonat elé vetette magát egy fiatal leány.** Orsovai tudósítónk jelenti: Borzalmas módon vetett véget az életének Orsován egy Kiss Mária nevű 15 éves fiatal leány, aki az éjszakai vonat kerekei alá vetette magát, amelyek teljesen szétszaggatták. A fiatal életunt leány titokzatos öngyilkosságának okait nem sikerült felderíteni, de valószínű, hogy egy nem régiben elhalt kereskedőseged iránt érzett szerelmében határozta el magát végzetes cselekedetére. Az öngyilkos leány semmi iratot nem hagyott maga után, csupán meghalt szerelmesének fényképét találták meg a kizitáskájában.

— **Kiütéses tifusz Lengyelország egy községében.** Lembergől táviratozzák: Verian községben kiütéses tifusz tört ki, amelyet valószínűleg Oroszországból hurcoltak be Lengyelországba. Az eddigi negyven megbetegedésből öt halálos.

— **Egyelőre havi ezerötszáz dollár tartásdíjat kap Chaplin felesége.** Newyorkból táviratozzák: A losangelesi törvényszék havi ezerötszáz dollár tartásdíjat ítelt meg a válóper elintézéséig Chaplin feleségének.

— **Elítélték egy kommunista csizmadiaségédel.** Kolozsvárról telefonálják: a hadbíróház három hónapi fogházra és tízezer lej pénzbüntetésre ítélte Váró Sándor huszonhét éves csizmadiaségédel, akiről bizonyult, hogy a Carmen-cipőgyárban igazgató kommunista iratokat osztogatott a munkások között, akiket a kommunista eszméknek akart megnyerni.

— **Letartóztatták Németország legraffináltabb szélhámosát.** Berlinből táviratozzák: A rendőrség az utóbbi évek egyik legraffináltabb szélhámosát, Leszkovszky kereskedőt letette ártalmatlanná, akinek tettei igen sokban hasonlítanak a másik világhírű szélhámosnak, Strassznofnak a tetteihez. Leszkovszky legutóbb a hadügyminisztériumban a külföldi német követiségek ajánlólevelével igazolta magát, amelyek közül az egyiknek hátlapjára Hindenburg sajátkezű aláírásával és titkári hivatalának pecsétjével utasítás volt írva, hogy a jelenkezőnek szolgálati jutalma fejében hetvenötezer márkát utaljanak ki. A minisztériumból telefonon érdeklődtek Hindenburg titkári hivatalánál, ahol azonban a kiutalásról mit sem tudtak. Leszkovszkyt letartóztatták.

HARANGOK

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU-NAGYSZEBEN, STRADA MORILOR No. 2.

Szállit templomi harangokat, garantált béke ötvözésben, művészi kivitelben és a legmesszebbmenő jótállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szak-

területen mában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat!

— Meggyilkolta a feleségét, azután agyon lőtte önmagát. Sopronból táviratozzák: Szarka János gazdálkodó, aki állandóan hadilábon állt a feleségével, tegnap vadászfegyverével rálőtt az asszonyra. Az asszony sebesülten menekülni próbált, mire Szarka megismételte a lövést. A sörétek azonnal megölték Szarkánét. A férj a gyilkosság elkövetése után be zárkózott a szobájába, ahol levelet írt s abban hangoztatta, hogy mindennek az asszony az oka. Ezután ugyanazzal a fegyverrel magát lőtte agyon. A szerencsétlen házaspár után tíz árvagyermek maradt.

— Házasság Dreichlinger Miksa és Huvéth Mici Lugoson április hó 27-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Elítélték a Nova-részvények sikkasztóit. Budapestről jelentik: A Nova-részvények sikkasztói bűnügyében tegnap hirdették ki az ítéletet. A tanúk kihallgatása után a perbeszéd hangzott el, amelynek befejeztével a bíróság Pekárit sikkasztásért három, Rétit pedig orgazdaságért két évi börtönrre ítélte.

— Férjgyilkosságért kétéltűtál halálra ítélték. Budapestről jelentik: A pesvidéki büntetőtörvényszék Szűcs Istvánnét, aki egy évvel ezelőtt arzennal megmérgezte a férjét, hogy ne álljon utjában szerelmi viszonyának, amelyet egy bérlőjével folytatott, kétéltűtál halálra ítélt. Szűcsné az ítélet ellen felelbezett. A törvényszék erre kegyelmi tanácsot alakult.

— Adomány. A lakbérét fizetni nem tudó családos katona számára Römer Adolfné (Kórház-utca 68) 100 lejt adományozott. Miután ez az egyetlen adomány még nem elég kérjük olvasóinkat, siessenek további adományaikkal a szegény családapa segítségére.

(*) Astra Apollo Mozgó Színpad, csütörtök, pénteken Csárdáskirálynő fut. Szombati csak délutáni előadások lesznek az Apollóban.

(*) Elsőrangú nagytűzők kis kép vagy bármilyen régi kép után egész életnagyságig olcsó árak mellett készülnek Lang Henrik kir. udvari fényképész műtermében Kapu-utca 52. sz.

— Orvosi körökből. Dr. Ritter bőr- és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirscher-utca 25. szám alatti rendelőjében, nőknek 2-3-ig férfiaknak délelőtt 11-1 óráig és este 7-8 óráig. Quartz és villanykezelés. dr. Oeken-féle villanyhő-kezelés.

SOCIETATE ANONIMĂ POST

M. NEUMANN
BRASOV.

A megváltozott gazdasági viszonyok következtében vevőkörtünk egy részének nincs módjában jó ruházatért egyszerre nagyobb összeget áldozni s azért

AMERIKAI

hitelrendszerünkre utalunk, mely módot nyújt arra, hogy elismert minőségű férfi- és gyermekruhát, urifehérműt **készen és mértékután**, valamint külföldi gyapjuszöveteket

KÉSZPÉNZ

árakon vásárolhassanak. — Cégünk 82 éves fennállása alatt szerzett hírneve biztosítékot nyújt arra, hogy

RÉSZLETBEN

történi történeteknél is vevőink a legteljesebb részletekben részesebb kiszolgálásban részesülnek.

Hitelképes egyének kérjék „HITEL” nyomatványunkat.

SOCIETATE ANONIMĂ POST

M. NEUMANN
UDVARI SZALLITO, BRASSO.

GRÓF MONTE CRISTO

Kérje mindenütt az első füzetet
TELJESEN INGYEN.

Brassói Lapok Könyvosztálya kiadása.

SPORT

(x) Magyarország birkózóbajnokságai. Budapesti jelentik: Lezajlottak Magyarország birkózóbajnokságai, amelyeken Temesvár leg jobh birkózói is részt vettek. A romániai birkózók szerepléséről a budapesti »Sport-hírlap« a következőket írja: A temesvári versenyzők úgy felkészültségükkel, mint ponpás küzdőképességükkel kellemes meglepetést keltettek és nagy klasszis versenyzőinkkel olyan hatalmas küzdelmeket vívtak, hogy velük, mint számottevő ellenfelekkel kell számolnunk. Különösen kiváló produkált kö-zölők Popovits Milutin, a Temesvári Kínizsi tagja, aki a könnyűsúlyu bajnokság második helyezését is biztosította magának. Kiváló tehetségek még Finyák, a két Vörös és Csenkey, a Temesvári AC-ből, a fiatal aleitsch Károly (Kínizsi) és Botond Dezső (Kínizsi).

A részletes eredmények a következők:

Légsúly. Bajnok: Magyar Armand BAK. 2. Fekete Konrád MTK. 3. Skerlecz Gyula MTE.

Pehelysúly. Bajnok: Ambrus Pál MAC. 2. Molnár László Tőrekvés, 3. Kárpáthy Károly UTE.

Könnyűsúly. Bajnok: Matura Mihály MTE. 2. Popovits Milutin Temesvári Kínizsi, 3. Csaplár Péter Zombori SC.

Középsúly. Bajnok: Papp László MAC. 2. Tunyogh József FTC. 3. Györgyey Ferenc UTE.

Nagyközépsúly. Bajnok: Szalay Imre MTE. 2. Ferenczy Rudolf MAV-gépgyár. 3. Nagy Lajos (Ceglédi Move).

Nehézsúly. Bajnok: Szelky Ottó Vasas. 2. János Károly MAC. 3. Adorján László MAC.

A győztesek a szövetség győnyörű uj aranyérmeit kapták.

(x) Svájc legyőzte Ausztriát a Davis Cup első fordulójában. Pénteken kezdődött Bazelben a svájci-osztrák Davis Cup mérkőzés. A rossz időjárás miatt csak a Wuarin-Artens mérkőzést játszhatták le, amely 6:1, 6:0, 6:4 arányban Wuarin győzelmével végződött. Szombaton folytatódott a verseny, mikor is Aeschlimann 4:6, 6:1, 6:1, 6:3-ra verte Matejkát, majd az Aeschlimann, Ferner pár is legyőzte a Salm, Artens kettőst 6:8, 6:4, 7:9, 6:2 arányban, úgy, hogy a svájciak a győzelemhez szükséges három győzelmet már ekkor megszerezték. Vasárnap fejeződött be a verseny, amelynek folyamán ugyan Matejka 6:3, 6:2, 6:4-re legyőzte Wuarint és Artens is Aeschlimann 7:5, 6:1, 6:1 arányban, Végeredményben a svájciak 3:2 arányban győztek.

Hirdessen a Brassói Lapok-ban!

Jacobus

festőanyagokkal
gyapju felgyapju selyem és felselyem kelméket
hazilag
a legkitűnően festhet

Nagyrománia vezérképviselő és lerakat:
Koffler & Co. București, str. Otuz 8.

SZINHÁZ

A kolozsvári Magyar Színház
brassói szezonja

Reggel 9 órától a késő délutáni órákig egész nap a Brassói Magyar Színház pénztára. Elvezényléses tolongás van általában a pénztár előtt. Mindenki ott akar lenni a kolozsvári magyar színház szombat esti ünnepélyes megnyitó előadásán. Akik már a szombat esti megnyitó előadásra jegyet nem tudnak kapni, azok legalább a második és harmadik előadásra akarnak maguknak helyet biztosítani.

Az óriási érdeklődésből ítélve, bizonyos, hogy az első három estén egy talpalatnyi hely sem marad üresen az Apolló óriási nézőterén.

S ami feltűnő és Brassóban még nem fordult elő: A vasárnap délutáni előadás iránt is óriási a jegykereslet. Vasárnap délután 4 órakor a Lehár „Frasquita”ját adják, Karácsonyi Ilivel a címszerepben. A közönség bizalmasa érthető a vasárnap délutáni előadás iránt, mert a kolozsvári színház éppen olyan ambícióval, éppen olyan lelkesedéssel s egyetlen szó kihagyása nélkül játssza a délutáni előadásokat, mint az esti előadásokat. A különbség csak az, hogy délután sokkal olcsóbbak a helyárak, mint este.

Szombaton este Marica grófnőben Karácsonyi Ili, Dajka Margit, Kőszegi Margit, Tolnay Andor, Ihász Aladár, Leővey Leó fogják a vezetés szerepeket játszani.

Vasárnap délután a „Frasquita”ban Karácsonyi Ili, Dajka, Tolnay, Ihász lépnek fel.

Vasárnap este a Nótás kapitányban először fog fellépni Neményi Lili, kivéve pedig Karácsonyi Ili, Tolnay Andor, Dajka Margit, Ihász Aladár, Leővey Leó, Selmeczi Mihály lesznek a darab főszereplői.

Hétfőn este az Orlovban játszik először Lengyel Irén, mellette pedig Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár, Selmeczi Mihály játsszák a vezető szerepeket.

HETI MŰSOR:

Szombat 8 és fél órakor: Marica grófnő. (A kolozsvári Magyar Színház megnyitó előadása. Karácsonyi Ili, Tolnay Andor, Ihász Aladár és Leővey Leó főlépésével. A. bérlet. Rendes helyárak.)

Vasárnap d. u. 4 órakor: Frasquita. (Karácsonyi Ili, Tolnay Andor, Ihász Aladár főlépésével. Mérsékelt helyárak.)

Vasárnap este 8 és fél órakor: Nótás kapitány. (Karácsonyi Ili, Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár főlépésével. B. bérlet. Rendes helyárak.)

Hétfő 8 és fél órakor: Orlov. (Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár főlépésével. A. bérlet. Rendes helyárak.)

A színházi bérletek szerdától kezdve az Apollóban levő színházi irodában vehetők át reggel 10—1 és délután 3—7 órák között.

A legkiválóbb

**Perlessgloss-
Apretura,
Talppolitur,**

valamint minden cipész
iparhoz szükséges vegyi
termékek, a

„MERCUR”
készítmények. Gyártja:

Kozák és Sámson

Cluj, Str. Regina Maria 9. Telefon 7-59.
Kapható minden jobb bőrüzletben. 2458

**Kávéházban, étteremben és minde-
ütt, ahova magyarok járnak, kö-
vetelje a „BRASSÓI LAPOK”-at,
Románia legelterjedtebb magyar
napilapját.**

KÖZGAZDASÁG

A kamat-harc a betevő ellen fordult

Hol kell elkezdni a kamatok leszállítását? — A betevő a gyengébb fél — Meny-
nyiben van a banknak a huszonhét százalékra kihelyezett pénz? — Romániában
csak a közérdeknek nincsenek képviselői

(MM) A gazdasági harc küzdelem, tehát mindig a gyengébb fél fizet benne.

Averescu tábornok — pénzügyminiszter mondta azt a jelszót, hogy a bankkamatokat le kell szállítani. Az első értekezletet ebben az ügyben ő maga tartotta meg a Banca Nationala kormányzójával s a bukaresti nagy bankok vezetőivel. Ezek kifejtették előtte, hogy a kamatlábak magasságának az erdélyi kisebbségi intézetek az okai, mert ők azok, akik nem akarnak a Banca Nationala kihelyezéseiben részt venni, hanem külföldi pénzzel dolgozni, s ennél fogva a Banca Nationala ellenőrzése alól kisiklanak.

A bukaresti bankok tehát az első meg-
tepetés pillanatában arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a küzdelemben a bank a gyengébb fél, s csak arról van szó, hogy a kéresem és a helyzetnek az ódiámát azok a bankok viseljék, amelyek aztán valamennyi között a leggyengébbek, — a kisebbségi bankok. S a bukaresti pénzügyi vezetőknek azt az álláspontját nem is lehet rossz néven venni, — a kisebbségi bankok nem voltak ott ezen az értekezleten, tehát nyugodtan rájuk lehetett kenni mindent. A bukaresti bankoktól régen megszoktuk az ilyen eljárást. Nem is vártunk tőlük egyebet, — tehát nem is vesszük rossz néven a dolgot.

A harc azonban tovább folyik, bár sem a közvélemény, organumai nem foglalkoznak vele. A bankok gyakorlatában sem vesszük észre, mintha a miniszterelnöki szónak bármilyen foganatja is lett volna. A kamatlábak nem enyhülnek, s a kérdés seholsem érlelődik.

Azonban az az első értekezlet még is egész csomó újabb értekezletet vont maga után országszerte. Itt-ott meg is írták a sajtóközlemények, hogy a Banca Nationala egyes fiókjai a bukaresti értekezlet mintájára a körzetükbe eső bankok vezetőivel tartottak a bukarestihez hasonló tanácskozásokat. Ezekről azonban nem adtak ki közleményeket, nem ismertették azokat a beszédeket, amelyeket a helyi bankkormányzók és más bankvezérek az ország különböző részeiben ezeken az értekezleteken elmondtak. Pedig vannak ezek olyan fontosak, mint sok parlamenti tárgyalás és az országot érdeklik annyira, mint a kamarai magas színvonalu viták.

Az értekezletek lefolyásáról nem sokat tudunk, de az mégis kiszivárgott, hogy ezeken a tanácskozásokon megtalálták azt a fellet, aki még gyengébb, mint a kisebbségi bankok s akiket egyszerre minden bajnak az okaivá lehet tenni, — s ezek a betevők. Az erdélyi értekezletek, — azonban Bukarestben is volt már erről szó, — a napnál világosabban bebizonyították, hogy a magas kamatnak a betevők az okai, hogy tehát le kell szállítani a betéti kamatlábat. Illetve, hogy a helyzet csak abban az esetben javulhatna, ha ezt sikerülne leszállítani, enélkül azonban nem érhető el kedvezőbb kihelyezés, kamatláb.

Ugy tudjuk, hogy a betéti kamatok leszállítását valószínűen felsőbb utasításra, maguk a jegybank-fiók főnökök sürgetik. Reájuk nézve ugyanis kétségtelenül ez a legkényelmesebb álláspont. Miután nem adnak pénzt a piacnak, semmiféle igényük sincs rá, hogy a piac velük törődjön. Mivel nem hitelnek, nincs rá igényük, hogy tanácsot adjassanak, vagy pláne, hogy ellenőrzést gyakorolhassanak. Tehát támadnak, — támadják a pénzügyi intézeteket azért, mert olyan kamattal mernek kihelyeződni tőkére szert tenni, amilyen kamatokat közvetve éppen a Banca Nationala országellenes pénzügyi politikája kényszerít rájuk. S a Banca Nationala nem arról beszél, hogy mivel a bankoknak most rendelkezésére álló tőke drága, tehát ő ad nekik olcsóbb tőkét. A fiókfőnökök valószínűen mindenütt azzal kezdik a tanácskozásokat, hogy erről ne beszéljünk, mert erre a főnök urnak nincs fölhatalmázása. És valószínűen azt is mindjárt hozzáteszi, hogy a lej értékének bizonytalanságáról se beszéljünk, mert az meg nem tartozik az értekezlet hatáskörébe. Ellenben beszéljünk arról, hogy a bankok szorítsák le a betevőknek juttatott kamatot, — mert a Banca Nationalának nincsenek betétei. És mert talán azoknak a kedvenc román bankoknak sincsenek betétei, legalább nincsenek elegendő mennyiségben, amelyeknek a vi-

rágása román szemekben a gazdasági élet virágzásával egyértékű.

A betevő azonban csak az első pillanatban tűnik fel gyenge félnek ebben a küzdelemben. Mert éppen a gyengesége védelmezi meg az ellen a támadás ellen, amelyet az állam bankja vezet. A betevőt ugyanis könnyű értesíteni arról, hogy a kamatláb mártól kezdve két százalékkal, vagy akár hattal is alacsonyabb, mint eddig volt. De a betevő abban a percben küzdeni kezd az elvesztett előnyért és mivel a betétet nagyon könnyű megmozgatni, könnyű kivenni és könnyű másutt elhelyezni, — s mivel a betevő nem csak kamattal formájában, hanem jutalék formájában is élvezhet javadalmazást s mivel annyi ellenőrzés a világ egyetlen egy bankjában sem valósítható meg, hogy a bankigazgatónak még mindig módjában állana más számlán pótolni azt, amit a kamatszámán a betevőtől elvett, — egy ilyen kísérletnek semmi más eredménye nem lenne, mint az, hogy a betétek megmozdulnának, és más pénzügyi intézeteknél helyeződnek el. Mert addig, amíg a kihelyezési kamatlétezősége nem változnak, természetes, hogy a betéti kamatok megváltoztatására sincs semmiféle kényszer, sem semmiféle lehetőség. S én a magam részéről hajlandó vagyok feltelezni azt is, hogy azoknak, akik a kamatlábak ellen indított harcot vezetni igyekeznek, — még ez is kelé eredmény volna. Mert nyilvánvaló, hogy az a bank, amely tőkéinek egy részét a Banca Nationalától kapja 6 százalékra, ellenben ugyanannyi kamatra hitelez ki, mint azok a kisebbségi bankok, amelyek 12—14, sőt néha 16 százalékkal mellett veszik igénybe a pénzt, s amelyek tökéletesen reá vannak utalva a betevőkre, — meg a betevőnek is többet fizethetnek, mint a helyzet súlyát teljesen átérző többi pénzügyi intézetek. És talán az egész betéti kamatharcnak csak az a célja, hogy a betétek átcsoportosítását lehessen elérni; hogy a román bankok nyugodtan halászhassanak az így felszabaduló betétekre, azoknak az előnyöknek a segítségével, amelyeket nekik a Banca Nationala nyújt.

Mivel pedig a pénzügyi intézetek érthetően erőiesen védekeznek ez ellen, — kiderült, hogy a betevő nem is olyan gyenge fél, mint amilyennek az első percben feltűnt. Nem gyenge, mert a Banca Nationala egész pénzügyi politikája az ő javára szól. Az ő javát szolgálja az, hogy a Banca Nationala nem ad pénzt, mert így a betevő az ur a piacon. Az ő javára van az is, hogy külföldről nem engednek be tőkét. Az ő java az is, hogy a pénz értéke ingadozó, mert így természetesen a kamatlábnak magasnak kell lennie s még az is, hogy a mai romániai gazdasági viszonyok igazán nem adnak lehetőséget a tőketermelésre. Aki ma valamit meg tud takarítani, s bankba tud tenni, annak sokszorosan örülni kell az egész gazdasági élet szempontjából.

Ettől azonban a gazdasági élet még nem válik kedvezőbbre, tény, hogy a bankok között nem a betétkamat leszorításáért folyik a harc, hanem ellenkezően, éppen a betevőkért kénytelenek küzdeni. Rákényszeríti őket a kormány s a kormánynak minden szerve legelső sorban a Banca Nationala, tzt a küzdelemt minden helyi piacon érezni lehet és érezni lehet azt országosan is. Most, amikor már a harminc százalékos kamatláb csak Romániának szomorú kiváltsága, az itteni bankok 16 százalékos is ígérnek hosszabb időre lekötött tőkéért.

Ennek pedig az a következménye, hogy a bankoknak nem érdeke a kihelyezési kamatláb leszállítása. A bankok ma nem a kamatláb mérsékléséért küzdenek, hanem a kamatok emeléséért és bármi is ennek az oka, ez ellenkezik a közérdekkel. Most érzni meg azt, hogy ennek az országnak nincs egyetlenegy altruista nagybankja sem, nincs olyan pénzügyi intézete, amely a közérdeket akar képviselni. Minden pénzügyi intézet arra van berendezkedve, hogy a pillanatnyi helyzetből minél nagyobb előnyt huzzon: a kamatláb leszállításáért folyó küzdelemben a bankok nem vesznek részt. A bank egész ridegen úgy számol, hogy ha a kamat 16 százalékos, — de sohasem kaptunk arról hiteles statisztikai adatokat, hogy valójában hogy ezlanak meg hát a betéti kamatok és minden okunk meg van annak a feltételezésére, hogy a kamatláb állaga nem 16, hanem 12,

egy még annál is alacsonyabb, — az adó 3 százaléka, a rezszi 4 százaléka, ez 23 százaléka, tehát nyilvánvaló, hogy 25—26 százaléka alatt nem lehet kihelyezni a pénzt. Csakhogy a bankok, mialatt számolnak, kiadásaiuknál a legmagasabb tételleket veszik, bevételeiknél ellenben a legalacsonyabbakat, mert a viszonyok olyanok, hogy talán csak azok a legelső rendű intézetek helyeznek ki ma pénzt 25 százalékkal, amelyek békében legalább 33 százalékkal voltak olcsóbbak a második és 36 százalékkal a harmadrendű intézeteknél. Ma pedig annyi közöttük a különbség, a mennyi a 25 és a 26, meg a 27 között van.

Ez tehát a helyzet. A romániai pénzügyi helyzet felfelé nyargalnak a kamatokkal és nem akarnak arra a belátásra eljutni, hogy alacsonyabb kamat mellett igyekezzenek megemlíteni az élénkebb forgalom feltételeit. A kétségtelenül meg kell állapítanunk azt is, hogy a bankok nem is tesznek semmit a helyzet javítása érdekében. Ki hallotta azt, hogy a bankok vezetnék az országot gazdasági harcban? Ki tud arról, mintha a bankok ostromolnák a kormányt, hogy a viszonyokat változtassa meg? Ki hallott valaha is érdekes szót a pénzügyi helyzetéről a kormánytól és a Banca Nationalával szemben? Ki tud arról, mintha mindent elkövetnének a külföldi bankkapcsolatok megteremtésére? Sőt ellenkezően, arról hallunk, hogy még azt sem veszik igénybe, amit a külföld kínál nekik és ha igénybeveszik, akkor nem juttatnak a hasznából annak a közönségnek, amely a tőkét végeredményben használja.

Árva ország ez bizony. Kormányában gazdasági téren sem jóakarát, sem hozzáértését nincs. A saját szervei pedig távol minden igaz közérdekű felfogástól, tisztán a pillanatnyi helyzet kihasználására törekszenek. Még kritika sincs, amely legalább ne engedné azt, hogy a lelkiismeretek elaludjanak, hogy a dolgok elposványosodjanak; amely a fő kérdéseket napirenden tartaná; hogy kormány és bankok és termelők szüntelenül érezzék, hogy ellenőrzés alatt állanak; komolyabb ellenőrzés alatt, mint a milyen a Banca Nationala tréfas ellenőrzése és komolytalan vezetése, mert a közérdek ellenőrző ereje az, amely számon tartja cselekedeteiket.

Romániában minden közérdek megdermedt, csak a kis és a nagy keresők fickáznak vigan.

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, május 4

A világpiacon: Az olasz lira ismét emelkedik valamit.

A helyi piacon: Kevés üzlet a tegnapi esti kurzusokon tartott irányzattal.

Egy olasz lira 8.90 lej, egy dinár 2.94 lej, egy francia frank 6.56 lej, egy osztrák schilling 23.42 lej.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zárótól való eltérések). Nyitási árfolyamok wáji frankban: száz német márka 123.20, egy dollár 5.1983 (—0.13), egy angol font 25.20125 (+0.0012 és fél), száz francia frank 20.37 és fél, száz olasz lira 27.35 (+0.60), száz cseh korona 15.40, száz dinár 9.13, száz lej 3.30 (—0.02), száz pengő 90.60, tízezer osztrák korona 0.7322 és fél (+0.005).

Budapesti értéktőzsde. Zárlati árfolyamok pengőben: Magyar Hitel 105, Osztrák Hitel 65(?), Salgó 84, Rima 124.8, Déli vasút 18, Államvasút 40.2, Kohó 64.7, Atlantika 226, Genz Danubius 270, Köszén 750, Papiripar 45, Szlavonia 3, Földhitelbank 93, Viktoria malom 2, Kereskedelmi Hitelbank 77, Pest Magyar Kereskedelmi 137, Urikányi 228.5, Láng 134.5, Lipták 16, Schlick 109, Brassói 49.7, Zabola 0.9 Cukoripar 260, Temesi szesz 31, Hungária műtrágya 80, Olaszbank 69.5, Angol-Magyar 98.5, Leszámtóló 96, Magyar Cseh 26, Nova 59.5, Csáky 31.5, Izzó 151, Magnezit 269, Ofa 104 Malomsoky 15.5, Pest Hazai 252.

(—) **Ujra kezdődnek a román-német gazdasági tárgyalások.** Berlinből azt jelenti tudósítónk, hogy a román-német tárgyalások a legközelebbi jövőben újra megindulnak. A megállapodásnak türelmezően az volt az akadály, hogy a felek nem tudtak megegyezni a háború előtti Németországban elhelyezett román kötvények re nézve és a német megszállás alatt kibocsátott bankjegyek kérdésében. Német részről, hír szerint most ezeknek az ellentéteknek a kiegyenlítésére kettős kölcsönt ajánlanak fel Romániának. Az egyik kölcsön 250 millió aranymárka volna, 5 százalékos kamattal, a másik 200 millió aranymárka. Ezeket a kölcsönöket Berlinben és Londonban helyeznék el és a Diskonto Gesellschaft bocsátaná ki őket.

(—) **A szőlőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény a parlamentben.** Bukaresti jelentés szerint az ország mezőgazdasági köréi élénk erőfeszítéseket tesznek azért, hogy a május 10-én rendkívüli ülésszakra összeülő parlament szavazza meg a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot. A szőlészeti egyesületek megbízottai e célból tisztelegnek Garoflid miniszternél, hogy őt ennek a kívánságnak kieszközlésére reábirják.

(—) **Románia a milánói vásáron.** Cherkov, a gyáriparosok szövetségének elnöke Milánóból hazatérve Bukarestben arról számolt be a szövetség ülésén, hogy Románia pavilonja igen jó hatást tett a mintavásáron, s hogy a román iparnak az olasz piacon terjeszkedési lehetőségei vannak. Sajnos, a Gyáriparosok Szövetsége még mindig nem látja meg azt, hogy Románia, de legalább is Erdély érdekei Magyarország felé tendálnak s hogy legelsősorban Budapesten kell a román iparnak s a román nyerstermelésnek megfelelő képviseléstől gondoskodni. A budapesti mintavásár sokkal fontosabb Románia gazdasági életére nézve, mint a távolabbi piacok és ha hivatalos részről nem sürgetik az ipart arra, hogy a budapesti mintavásáron képviseltesse magát, akkor a magángazdaságnak kell kikövetelni azt, hogy a két szomszédos ország között az a gazdasági barátság teremtsék meg, amely a közös érdekeknek megfelel.

Nyílttér

Nyilatkozat

Adler Sándor urnak 1927 évi május hó 1-én közzétett nyílttéri nyilatkozatára a tényállás tisztázása szempontjából tudatom, hogy az 1922 évi április hó 15. napján Mercurea-Ciucban a Bucaresti-kávéházban nevezett engem orvul hátulról támadott meg, mire én nyomban tettleges elégtételt is vettem. Ez ügyben a bünvádi eljárás folyamatban van.

Mercurea-Ciuc, 1927. évi május 1.

Rosenheck Izidor

*Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÉRJEN MINDENÜTT
„PIERRE” BOROTVAPENGET
TISZTA SVEDACÉLBOL KESZÜL
EZÜST ÖTVÖZESSEL

**LA LAME DE LUXE
PIERRE**

LEGJOBB * LEGOLCSÓBB
A VILÁGMARKAK KÖZÖTT VEZET!

Petőfi összes költeményei

az Erdélyi Irodalmi Társaság kiadása.

Hatalmas 600 oldalas kötet, Kós Károly címlapjával.

Ára füzve 100 lej, keménykötésben 150 lej.

Viezonteladónak magas kedvezmény.

Benedek Elek: Petőfi életrajza.

Ára 16 lej.

Megrendelhető minden könyvkereskedésben s a kiadó Erzsébet Könyvnyomda R. 1.-nél
Dicsőszentmártonban. 6510

KÉRJEN MINDENÜTT CSAK
CARMOL

Infuenza, reumatizmus, neurózis és más elhagyott betegségeket BUCAREST STR. ENACHIT. 6

a legjobb háztartási
szertől a legújabb
szertől

A GENTLEMAN-FARM

Irta: KISZELY GYULA

41

Nem tudtuk, mire gondol a parancsnok, és nem is firtattuk. Olyan sokat tanakodtunk: már erről a kérdéstről, hogy eljutottunk-e valahogy csak leszálláshoz s azzal se törődünk sokat, hogyan lesz a valahogy. A Vermaeskát pedig ráhagytuk Zsuzsukára, építgesse a lelkét az ő egyszerű ösztönös módoja szerint.

A két lány azóta együtt jár. Etetik a jószágot, fejk a teheneket és elhallgatják Marci, aki, mialatt holmi téli doigon fur-farag, hol zsolozsmákat, hol huszárnótákat énekel. A huszárnótákat érces, romlatlan, egészséges férfibaráttal és szívből fakadó eredetiséggel, a zsolozsmákat mesterkelt kántáló felegyhangon és iskolamesteres orröngéssel adja elő.

Most különben átesoportosultunk.

Amióta kiemeltük a Salzer-büntanyát a farmerek hadijegon birtokba vették a területet. Amennyien bírtak, átköltöztek oda és chermentesítettek minket. Salzerné és a gyermekei azonban nálunk maradtak. Inkább a halálba akartak menni, mint vissza az apai-farmra, és sohasem voltak kíváncsiak, mi lett a foglyokkal? En megkérdeztem a heriifőtől. A derék hatóság azonban csak a vállát vont a úgy a pipaszármellől szólt:

— Azt gondolom, hogy a pokolra kerültek. Törvényen kívül valók voltak. Enrám nem tartoznak.

A hágók felől azóta csönd van. Az őrájaink látnak ugyan még táborházakat, de mi most nem erőszakoljuk a hágókat. Elelemmel és löszerrel el vagyunk látva s a farmerek azt mondják, hogy a hideg és a grizzlik majd a segélyünkre lesznek...

Várjuk tehát a grizzliket, a hideget és a szent karácsony ünnepét. Azaz, hogy az utóbbit csak vártuk, mert ma meg volt a szent este s én itt ülök most az ajándékaim között és meghatva gondolok a jó emberekre, akik Megváltónk születésének emlékére kimutatták nekem a szeretetüket.

Ahogy bírtuk, magyárosan ünnepeltük a Jézuskát. Egy nagy karácsonya állt a hall közepén színes erdei boglyokkal volt feldíszítve s egész gyertyakészletünket meggyújtották az ágai között. Alattuk — meglepetés sül — egy rénszarvasbőrrel való ködmön, melyet a farmok asszonyai hímeztek számomra, ősi színpompájú indián-hímzéssel, egy nyers mahagóniból faragott tömör karosszék, a farmer urak asztalosművészetének remeke ráborítva az a mackóbőr amelyért Metcalt és John Forest napokig bujták a negyeket. Zdenko egy furcsa puddingot komponált a számomra. Desert á la Dória-nak nevezte el. Edes volt és sok kakaó benne, meg banán, meg Isten tudja micsoda. En csak azt tudom, hogy tíz perc alatt elfogyott. A parancsnok és a Bohócka is egy-egy szép vadbort hoztak, a kamrában most olyan prémes, meleg, otthonos, mint egy sportember barlangja. Állatbőr a padlón, ágyon és a falon. Mindenféle aggancs, szarv és kampóskoponya. Az ablak mellett meg, rácsos falkészben, kis fűzfélé madárcsalád, amellyel Marci kedveskedett nekem. Valahol a hóban szedte össze, félig megfagyva. Zsuzsukával aztán titkon kiápolták és most pirosheju szemcskéket hunyorgóan lezárva pipétek itt egyet-kettőt, Isten tudná, merre szárnyaló madárlukban! Bóbitás fejük a begyük felborzongó tollszoknyájába van befurva.

A fánk alatt, mint minden ünnepen, megimádkoztatott Zdenko. Aztán felolvasott a bibliából. Aztán énekeltek, amit csak tudunk karácsonyi éneket. Magyart és angolt felváltva és együtt, hogy bírtuk yankeek és magyarok.

Amytól is kaptam valamit.

Nem tudom, örülök-e neki, vagy haragszom-e? Azt a cimerpajzsos cigarettatárcát adta ide, amiből akkor este a cigarettát vettem. A cimerpajzs alá odakarcolta a napkeltét és azt, hogy: Nővéremnek.

Mélyen, szinte művésziessé van beleléve. En pedig azt hittem, hogy már elfelejtette. Kár.

XIII.

Gentleman-farm, dec. 25.

Es most bájos, kalandos, dolgos Gentleman-farm. Isten veled! A pusztába megyek-e, vagy a még sivárabb kultúrába, nem tudom. Csak azt tudom, hogy földöntúró vagyok. Az úz el, aki idehozott: a gentleman. (Folytatjuk.)

Kiadó: a Brassói Lapok könyvnyomdája

**Szorgalmas és megbízható
irodaszolgát**
keresünk azonnali belépésre. Aján-
kozások „Iparvállalat” jelleg
alatt a Brassói Lapok
kiadóhivatalához
adandók be.

Képviselőteket

a kémiai és tápszer szakmában
Erdélyből, keres jól szervezett
ügynökség és bizományi iroda,
Bukarest székhellyel. Előrendő
referenciák kívánatra rendelke-
zésre állnak. Érdeklődni A. Hal-
movici hirdetési irodánál Bucu-
rest, Strada Elena Doamna 35.

Hivatalnok

megbízható fiatal románul, magyarul, né-
metül levelezni, gépirni és könyvelni tudó
azonnali belépésre kerestetik bukaresti iro-
dám részére. Ugyanott megbízható garancia-
képes raktárnok fiatalember felvétel. Aján-
latok fizetésiigény megjelöléssel referenciákkal és bizonyít-
ványmásolatokkal Márkus București, Olimpiului 9 köldendő.

Keresünk fiatal laboránst

azonnali belépésre aki labo-
ratoriumunk és csokoládé-
osztályunk vezetését önállóan
vállalja.

Reiter Cukorkagyár
r.-t. Satu-Mare.

Május 2-25

az üzlet átalakítása miatt az alábbi
cikkeket mélyen

leszállított árakkal

árusítom: Angol gyapjuszövetek, öltönyöknek és
felöltőknek; ing-zephirek és poplinok, szép min-
tákkal; férfi ing-pizsamák, esőköpenyek, fel-
öltők, kalapok, sapkák, puloverek, nyakkendők,
keztük. Férfiharisnyák, harisnyák, vadászharis-
nyák, gamasnik.

Kemény- és lágygallérok 5, 10, 20, 28 lej.
Női keztük, harisnyák, zsebkendők.

A fenti cikkek nagyobb tételben
viszontelárusítóknak

legolcsóbb
árban árusítom.

J. LISCHKA

Brassó, Kolostor-utca 5 szám.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 6 lej. - Vestagabb betűvel 12 lej. - Alkálts keresők
nek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lej.

Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladása
esetén minden három fizetett megjelenés után egy
ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre
fizetendők. - Csak válaszbellyel felze-
relt kérdézősködésekre válaszolunk.
Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincs
hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, havon-
ként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen
ingyen közlünk a Brassói Lapokban. Aki valamely
hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi
igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hóna-
pokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette.
Ezzel azonban azonban joga van minden előfizetőnek
későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát
előre igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány
hónapra az előfizetési díjat ténylegesen előre befizette

Vétel — eladás

Szép ház részletfize-
tése jutányosan eladó.
Kolostor-u. 28. 6586

Batár hímő és teljesen
beöltözhető felfedezés hímő,
teljesen újak eladók. Cim
E. 356 sz. alatt a kiadó-
ban.

Libaszi garan-
tált bármily mennyiség-
ben kapható Gál Kapa-
utca 42. E. 279

Méhészeti eladó, erős
törzs családok. Cim E. 369
sz. alatt a kiadóban.

Alkalmi vétel! Kifődő
6 H. P. benzínmotor
25.000 lejért eladó. Cim
E. 22 sz. alatt a kiadó-
ban.

Egyedülálló jól beveze-
tett gépműhely, nagy vi-
dékel, jutányosan eladó.
Cim E. 41 sz. alatt a ki-
adóban.

Zongorák, tükrök, sző-
nyegek, székek, asztalok,
ebédlők, hálók, salon-
garnitúrák eladók. Kolos-
tor-u. 28. 6586

Eladó Fordson traktó-
ros cséplő 1000 mm.
Hoffher szekrény, gyűrűs
csapágyas, egy gőz gar-
nitúra Hoffher, gyűrűs
kenésű, egy 1926-beli
legújabb gyártmányú 1100
mm. Hoffher fél cséplő-
szekrény és egy máv. 20
számú 14 HP. petroleum
motor. A gépekhez teljes
felszerelés jár. Hitelképes
vevők részére is. Ni-
ka Mihály, Borosneul-
mare. E. 372

Friss juhsajtot egész
nyáron termelőktől átve-
szem. Juhnyáj tulajdono-
sok ajánlatait alábbi cím-
re kérem: Zitzmann,
Calbu. p. u. Chindul-
mare. E. 371

Eladó egy kis családi
ház Gyár ut 35 sz. alatt.
6588

Eladó nagy kert la-
kóházzal. Szanatórium
és vendéglő céljaira igen
alkalmas. Dr. Theil Vil-
mos, Brassó, Arvaház-u.
8. 6599

Személyautónak megfe-
lelő fedett helyiség keres-
tetik. Springer dentista.
Fekete-utca 40. 6597

Egy faj orpington fiatal
kakas eladó. Str. Prun-
dulei 22. háttal az eme-
leten. 6804

Cséplőgép, csak egy
saisonban használt 8 HP.
eladó. Ertekezni Terus,
Prejmer, posztógyár.

Jókarban levő Schunda
pedálos cimbalom eladó.
Cim E. 368 szám alatt a
kiadóhivatalban.

Eladó ház Óbrassó,
Malom-u. 6 sz. alatt. 6804

Állást nyerhet

Négy jó munkás ke-
résgyártó segédet auto
karosszéria munkára,
azonnali belépésre kere-
sek. Kovács Ignác, Bra-
şov. Hosszu-u. 131. 6576

2 Ford szereplő sofőrt
azonnali belépésre, jó fi-
zetés, haszonrészesedés
mellett felveszek. Csak
komoly egyének ajánl-
kozzanak. Gál E. auto-
taxi vállalat, Sft-Gheorg-
he, Str. Regele Carol 10.
6592

Azonan belépésre ke-
restetik két fiatal ember-
hez, fűrésztelepre a Re-
gátba perfekt szakácsné,
jó megjelenésű 25-30 év
közül. Román vagy né-
met nyelv tudása meg-
kívántatik. Jó fizetés. -
Cim 6595 sz. alatt a ki-
adóban.

Egy fiatal borbély se-
gédet azonnali belépésre
keresek. Hasz fodrász,
Satulung. 5602

Egy intelligens leány
tanulónak felvétetik Ke-
resztas tényképésznel,
Brassó. E. 192

Állást keres

Üzemvezető 45 éves,
ki a keményfa manipulá-
cióban, úgy erdő, mint
fűrész üzemben 25 évig
munkdott, teljes szakavat-
tot, állást keres. Gross
Albert, Arad, Knézieh Ká-
roly-u. 16. 6593

Gépész-mérnök hosz-
szú évi gyakorlatiattal, ál-
talános gépészetben, tég-
la, kő és faipari szakmá-
ban iparvállalatnál mű-
vezetői elhelyezést ke-
res. Ajánlatokat „Üzem-
zavar nélkül 6801” jellegre
a kiadóba kéri.

Lakás

Lakások bérbeadó,
belváros, fürdőszobával.
Kolostor-u. 28. 6586

Butorozott vagy bu-
torozatlan szoba ke-
restetik Bolgárszégben.
Cim 6605 sz. alatt a ki-
adóhivatalban.

Házasság

Házasság céljából meg-
ismerkednék csinos fiata-
képész leánnyal, levele-
ket „Fiatal önálló fiata-
képész 6587” jellegre a
kiadóhivatal továbbít.

Vegyes

Nádpatak jód, sós, kén-
sav, gyógyfürdő, Fogar-
mege, Megnyiták május
15-én. Rheumás bánta-
mak ellen csodás hatás.
Szoba, villanyvilágítás
elsőrendű élelmiszer, reg-
geli, ebéd és vacsora 6-
8 lej. szerint. Junius 14
100 lej, Julius és August-
tus 150 lej napi poszt.
Meleg fürdő 28 lej, hideg
8 lej. Martin Weber szal-
lodás és fürdőberlő.

Tisztítassa nála
fehérneműjét és új-
kapja vissza, mintha
lenne. Wlaat & Wlaat Be-
zasor 3.

Szöcs Géza (festő) elv-
lai legmodernebb szob-
festést, Vasut-u. 43. E. 37

15 lejért egy teljes detektív regényt

olvashat, ha megveszi a

„Detektív Sorozat”

valamelyik számát. Nem sablonos ponyvaregény-
ket, hanem lebilincselően érdekes, nívós és er-
dőt, izgalmas és szórakoztató regényeket kínál.

„Detektív Sorozat”

Eddig megjelentek:

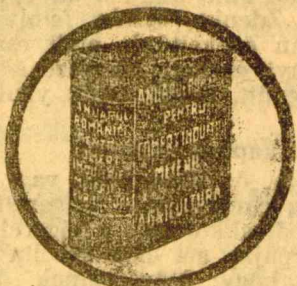
1. sz. Gaboriau: A 113-as számú perocsomó
2. sz. Gaboriau: Egy nagystílű szelbáros
- 3-4. sz. A földalatti város. (Kettős sz. ára 25 lej)
5. sz. Ernst Woon: A kísértettanya
6. sz. Maurice Leblanc: Az olajlámpás
7. sz. Schätzler-Parasini: A medicusok türe
8. sz. Jajkláltás a tulvilágról. (Francia öltöztető regé)
9. sz. Egy álarcsból rejtelmel
10. sz. Nyomok a hóban. (Bűnügyi regény)
11. sz. Otto von Goitberg: A fehér kastély
12. sz. G. H. Bull: A titokzatos viha
13. sz. W. Wynkyn: Az apáért
14. sz. Richard Sandford: Amíg az álarc lehál

A 14 szám együtt 180. utánvétellel
190 lejért megrendelhető a

Brassói Lapok

Könyvosztályától.

Példányonként megrendeléseket az összeg és
10 lej portóköltés előzetes beutalása ellenében
szállítjuk.

Megjelent az 1927 évre

ROMÁNIA CIMENTÁRA

a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság részére.

Mit tartalmaz Románia Cimentára?

Több mint 1.000.000 címet az ipari vállalatoknak, kereskedőknek,
iparosoknak, mezőgazdákknak (60 holdon felül), bankoknak, ügyvédeknek, orvosoknak, fogorvo-
soknak és állatorvosoknak, szállodáknak, kávéházaknak, stb. stb. Románia 16.000 helységéből.
— Helységnévtárt, mely a legújabb adatok alapján készült és a helységek előbbi magyar, né-
met, orosz és román megnevezéseit is tartalmazza. — Hatóságok és hivatalok címeit az egész
országból. — Szakmajegyzéket és szakmanévtárt 11 nyelven; román, francia, magyar, német,
orosz, cseh, lengyel, szerb, olasz, angol és esperanto. — Románia legújabb térképét 4 színben.
A kötet circa 3000 oldalt tartalmaz és tartósan vászonba van kötve. Egy kötet ára 4000 lej franco.

Megrendelhető a kiadónál: RUDOLF MOSSE R. T. București, Calea Victoriei 31.

Románul tanulj

vagy tanulni szándékozók, csak
a Dr. Dávid György-féle ro-
mán nyelvtant, valamint a
hozzávaló nagy szótárt fo-
gadják el, mert ezek segítsé-
gével lehet a legjobban és a leg-
gyorsabban megtanulni ro-
mánul. Kaphatók minden
könyvkereskedésben. Kiadta a
Brassói Lapok Könyvosztálya.